

T

ZPRAVODAJ NÁRODNÍ RADY SFŘ 2009—2012

ČÍSLO 9

KVĚTEN 2011

Uvnitř naleznete: Z jednání NR, blahořečení J. P. II, vzpomínka na prarodiče, C - M pouť, Jan Nepomucký, Podmaněná planeta a další...

Důvěryhodný politik není zapomenut

Málokdy se stává, aby si lidé tak vážili některého politika, že nejen za ním putují, aby vyslechli jeho projevy, ale i po jeho smrti putují k jeho hrobu už po celých 76 let. Jedním z takových veřejných činitelů je předválečný katolický poslanec a ministr československé vlády JUDr. František Nosek (1886-1935; letos proto uplyne 125 let od jeho narození ve městě Chrudimi). Důvěra v něho nevznikla náhodou. Vědělo se o něm, že nikdy nelže. To byla jeho nejsilnější zbraň v politickém boji. Letos tato skutečnost kontrastovala se současnou vládní krizí, vzájemným obviňováním politiků a s nízkou důvěrou lidí k nim.

Nosek, františkánský terciář, bral svoji víru doopravdy. Snažil se žít podle evangelia a tak dělal vše, co poznával jako Boží vůli. Spektrum jeho činnosti bylo proto široké. Vedle činnosti v Poslanecké sněmovně a ve vládě se věnoval zakládání a rozvoji katolických družstev (hlavně finančních), přednáškám pro mládež (nejvíce pro Sdružení katolické mládeže), charitativní činnosti, zakládání kostelů na vznikajících předměstích Prahy atd.

Pracoval s takovým nasazením, že přepínal svoje síly a tak zemřel předčasně, ve věku 49 let. Letos byla za něho slavena mše svatá v Poříčí nad Sázavou v kostele sv. Havla – při němž je po-

Z letošní pouti

chován – v sobotu 16.dubna 2011 a hlavním celebrantem byl otec arcibiskup **Dominik Duka** OP. Koncelebrovalo osm kněží: kromě duchovního správce poříčské farnosti P. Martina Janaty tu byli dva františkáni OFM (P. Jan Vianney Dohnal, který je vikářem provincie a P. Antonín Klaret Dąbrowski). Též jeden kapucín (P. Augustin Šváček). Koncelebroval i P. Miloš Fiala OPraem., který se už řadu let zajímá o dr. F. Noska.

Významná byla účast kněží z Noskova rodiště, města Chrudimi a jeho okolí: arciděkana P. Jiřího Heblta (který je mimochodem bývalým spolužákem P. Jeronýma Jurky OFM, provinciála) a též P. Josefa Smoly. Otec Smola je nyní děkanem v Heřmanově Městci. Do

léta 2009 však působil v Chrudimi (kde byl vystřídán otcem Hebltem) a proto má blízký vztah k Noskovi. Už 10 let jezdí na pouti do Poříčí a v r. 2009 byl hlavním celebrantem. Koncelebroval také P. Stanislav Hošek, duchovní správce v Jílovém u Prahy. Jako jáhen se mše sv. účastnil Jaroslav Sosnovec z Čerčan.

Pouť do Poříčí spolupřepíná Národní rada Sekulárního františkánského řádu a farnost Poříčí n.S. Za SFŘ koná příslušné práce místní bratrské společenství v Praze 4 – Spořilově. Byl proto přítomen br. Jiří Zajíc, ministr tohoto MBS, který i moderoval setkání na faře po mši svaté. By-

(Pokračování na stránce 3)

ZASEDÁNÍ NÁRODNÍ RADY NBS SFŘ V ČR 2009 – 2012

Zápis z jednání NR dne 6. a 7. 5. 2011

č. zápisu: 8

Přítomni: P. Bonaventura Štivar OFMCap, P. Sebastian Kopec OFMConv, Václav Němec OFS, Karel Ženíšek OFS, Jiří Šenkýř OFS, Marie Magdalena Janáčková OFS, Markéta Strašiková OFS, Lubomíra Kmentová OFS, Zdeňka Nečadová OFS

Omluvili se: P. Antonín Klaret Dabrowski OFM, František Novák OFS

Místo a doba jednání: výjezdní zasedání ve Světlé nad Sázavou 6. – 7.5.2011

Kordinační tým

- a) NM předložil návrhy kandidátů na službu sekretáře NR. V tajné volbě byla jednomyslně 6 hlasy přítomných členů NR zvolena za člena NR do služby sekretáře sestra Zdeňka Nečadová z MBS Jihlava. NM potvrdil zvolení sestry Zdeňky Nečadové do služby sekretáře NR Národního bratrského společenství SFŘ v ČR a poté sestra Zdeňka Nečadová složila slib na službu člena NR SFŘ v ČR, vše dle Rituálu.
- b) NR jednomyslně schválila výroční zprávu NR SFŘ v ČR za rok 2010 (příloha č. 1) předloženou NM.
- c) Hospodář předložil zprávu o hospodaření od 1.1.2011 do 7.5.2011, která byla jednomyslně schválena (příloha č. 2).
- d) Sestra M. M. Janáčková informovala o poště CIOFS od posledního zasedání NR a o přípravách na mezinárodní volební kapitulu v Brazílii. Byla projednána otázka drobných upomínkových předmětů, které poveze s sebou, doporučeno 10 ks loga našeho NBS (nášivky) a 50 ks obrázků (foto) sv. Anežky České.
- e) NM informoval NR o jednání s MBS minorité Brno, situace v tomto společenství bude řešena doplněním místní rady na plný počet členů rady a slavením řádné volební kapituly v letošním roce.
- f) NR schválila zakoupení 300 ks evangelizačních brožur od P. Augustina Šváčka OFMCap.

Sekretariát

- Sekretářka NR sestra Zdeňka Nečadová převzala celou agendu sekretariátu NR.
- Bratr Václav Němec informoval o bratrské a pastorační vizitaci v Hodoníně, bratr Jiří Šenkýř informoval o volební kapitule v MBS Praha – Krč. NM upozornil na nedodržené lhůty BPV a VK u některých MBS jednotlivými patrony dle přílohy výroční zprávy za rok 2010. Za odstranění těchto nedostatků do konce letošního roku odpovídají příslušní patroni.
- Nové přerozdělení patronátů členů NR nad MBS je v příloze č. 3.
- NR vybrala dva termíny pro slavení národní volební kapituly: 8.6. – 9.6.2012 nebo 15.6. – 16.6.2012 a místa: Velehrad, Hostýn nebo Petrinum v Brně. Sekretářka ověří možnosti konání dle tohoto zadání a informuje o výsledku na příštím zasedání NR.
- Po dohodě s P. Bonaventurou Štivarem OFMCap. bylo rozhodnuto, že inventarizované knihy a brožury NBS budou uskladněny v prostorách kláštera kapucínů v Brně v zamčené skříni stejně jako archiv NBS.
- Rada MBS SFŘ při farním kostele Panny Marie Růžencové v Popovicích u Uherského Hradiště písemně oznámila NR, že počet členů MBS s trvalou profesí klesl pod 5 a není reálný předpoklad pro jeho zvýšení. NR po ověření rozhodla ve smyslu bodu 6 čl. II.1 národních stanov navrhnout kompetentnímu vyššímu řeholnímu představenému, kterým je v tomto případě provinční ministr Provincie bratří františkánů P. Jeroným František Jurka OFM, aby prohlásil, že uvedené MBS zaniklo.

Formační tým

- a) Formátor bratr Jiří Šenkýř informoval NR o přípravách formačního setkání v Brně 20.-21.5.2011.
- b) NR schválila program konání Mariánské pouti Prahou v sobotu 4.6.2011 (příloha č. 4).
- c) NR schválila program FNP na Sv. Hostýnu ve dnech 16. – 17. 9. 2011.

Datum dalšího zasedání NR: 6.8.2011 v Brně, Kapucínský klášter.

Přílohy:

Výroční zpráva NR SFŘ v ČR za rok 2010
Zpráva o hospodaření od 1.1.2011 do 7.5.2011
Patronáty členů NR nad MBS
Program Mariánské pouti Prahou 4.6.2011

Zapsal: Zdeňka Nečadová

Kontroloval: Václav Němec

Přílohy naleznete na konci v oddíle „Přílohy zápisu ze zasedání Národní rady“

(Pokračování ze stránky 1)

la přítomna sestra Věra Eliášková, ministryně místního bratrského společenství u Panny Marie Sněžné v Praze. Měli jsme radost z účasti Školských sester sv. Františka a zvláště S.M. Milady Kopecké OSF.

Na mši sv. byli přítomni i činitelé z oblasti politiky. Jmenujeme alespoň dr. Pavla Svobodu, místopředsedu KDU-ČSL a ing. Jana Kasala, který byl do léta 2010 místopředsedou Poslanecké sněmovny ČR za tuto stranu.

Hnutí Křesťan a práce bylo zastoupeno několika členy, zejména svojí předsedkyní doc. Lidmilou Němcovou. Hnutí věnuje značnou pozornost katolickému sociálnímu učení. Toto učení bylo v Noskově době programovým základem katolické veřejné činnosti. Od té doby bylo rozvinuto dalšími papežskými encyklikami.

Je dobrým znamením, že lidé každoročně přicházejí na tuto mši. Dokazuje to, že přinejmenším někteří věřící plně chápou slova otce arcibiskupa při této mši: „Náboženství nelze žít jen pro sebe. Je propojeno s veřejným životem... Křesťanství nás zavazuje k veřejné činnosti“.

Přítomní měli radost z jeho slov na začátku mše: „Budeme se modlit za to, aby

byl Nosek v naší době postaven s arcibiskupem Dukou. Bylo srdečné a tak se protáhlo oproti

Cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších ...

mi, blahoslavenými“. V homílii pak o arcibiskup hovořil m.j. o vzkříšení Lazara, ale i obtížné situaci Svaté země v době Kristově – země byla okupována Římany. Poznamenal, že i naše země měla těžkosti a to i dříve, nejen v současné době. Např. v příznivé době 1. republiky byla průměrná životnost československé vlády velmi krátká.

Po mši sv. jsme se jako vždy shromáždili u Noskova hrobu k modlitbě.

Letos ji pronesl otec Antonín Klaret OFM a z kroužků. Důraz jsme kladli na uvedl ji slovy základní školy. Přítom většina dětí z Františkovy studuje i na středních školách. Písňe bratra Další dotazy se týkaly církevních škol. Ve svých odpovědích kladl arcibiskup Duka důraz na spolupráci uvnitř Církve. To potvrdila i jeho poslední slova: „Bez vás bych neudělal nic“.

predpokladu. Ze slov o arcibiskupa citujeme alespoň: „Církev nemůže zachránit svět, to může jen Bůh. Měli bychom být pokornější, méně si o sobě myslet. Přeceňujeme možnosti Církve“.

Otec arcibiskup odpovídal na dotazy, z nichž se některé týkaly vyučování náboženství. Tato věc mu velmi leží na srdci. Kladně se vyjádřil o vyučování náboženství na Slovensku. Tam prosazovali vyučování na školách a rychle napsali vlastní učebnice. V českých zemích se vyučuje na farách a tak je náboženství chápáno jako jeden z kroužků. Důraz jsme kladli na základní školy. Přítom většina dětí z Františkovy studuje i na středních školách. Další dotazy se týkaly církevních škol. Ve svých odpovědích kladl arcibiskup Duka důraz na spolupráci uvnitř Církve. To potvrdila i jeho poslední slova: „Bez vás bych neudělal nic“.

M. Müller OFS

Kdo byl ten člověk? To muselo napadnout každého, kdo se octl 1. května tohoto roku v Římě, ať už o Janu Pavlovi věděl dost anebo velmi málo. Kdo to byl, že kvůli němu tolik lidí bylo ochotno se mačkat, stát devět hodin na jedné noze, (chvílemi ani ne na své), mávat, křičet, radovat se, být zkrátka u toho, když tohoto člověka církev blahořečila?

Aby člověk blahořečený byl svatořečen, je prý potřeba dalšího zázraku. Mohu jich vyjmenovat hned několik: pár lidí v davu sice mu nic nestalo. A to ani na v přilehlých ulicích, kde byla ně mé sousedce dav rozmačkal

O něčem jiném

omdlelo, ale jinak se nikotovatopetrském náměstí, ani taková mačkanice, že jedbrýle, které měla neprozřetelně v zadní kapse kalhot, ani v metru, které jezdilo nacpané, že lidé viseli málem z okýnek, jak ve vlaku do Bombaje.

A pak to slunce! Celý den před prvním květnem přšelo. Měli jsme tedy deštníky, pláštěnky, někteří dokonce pevné boty, které by odolaly přívalu vod, ale obloha se najednou rozjasnila a Řím zalilo slunce. „Slunce ať svítí, kde jsi ty“... jak rád zpíval pan kardinál Tomášek. Já vím, nejsou to ty pravé zázraky, které vyrážejí dech a jsou opatřeny lékařskými razítky. Ale přesto jsou viditelným znamením událostí, které se děly uvnitř srdcí těch, které Jan Pavel II. svolal, aby jim vyprosil u Boha pozhánání. A nejen jim, ale i jejich zemi, jejich farnostem, rodinám, přátelům, sousedům...

Naše skupinka stála uprostřed polských poutníků. Když Svätý Otec Benedikt XVI. zdravil polské poutníky, spontánně jsme zamávali naší vlajkou a dali se do křiku:

„Ať žijí Poláci!“ Než jsme se dali do pohybu, kam nás dav tlačil, jedna polská poutnice mě chytila za ruku: „Víte, všemu bych věřila, ale že Češi budou volat: ‘Ať žijí Poláci’?“ zmlkla a nevěřícně zakroutila

hlavou. Přece však chtěla slyšet vysvětlení. „To bude nejspíš tím, že u nás slouží tolik polskejch kněží!“ napadl mě první argument. „A pak... poslední dobou vycházejí knížky polských autorů o české historii, plné úcty k osobnostem jako byli prezident Masaryk, jeho syn Jan, prezident Hácha, generál Eliáš (Gottland, Pepíci)“, ale k tomu už jsme se nedostaly, dav nás definitivně roztrhl a já se musela držet české vlajky. Zbylo jen nejasné tušení, že ve sblížení dvou národů, které se na sebe staletí dívaly skrz prsty, má své „prsty“ Jan Pavel II.

Rozhodně nechci sbíráním malých, všedních neobyčejností předbíhat událostem. Snad jen povzbudit sebe i druhé, že to s Evropou a její sekularizací nebude zase tak nezvratné, máme-li

takové papeže zde i na věčnosti, kteří se za nás nejen přimlouvají, ale dokonce se starají i o to, aby jejich ovečky nezmokly.

Zpresované na dvojrozměrné bytosti (snad aby ten jiný rozměr dostal místo), nicméně šťastné, podívaly jsme se na sebe s jednou účastnicí našeho zájezdu a začaly se usmívat: „To byl nejkrásnější první máj, který jsem kdy zažila!“ pravila ona. Znalecky jsem přikývla a připomněla si tribuny, pionýrské šátky, prapory, skandování, seřadiště... – Jak podobné s dneškem! Jak bytostně, naprosto, úplně - o něčem jiném.

Věra Eliášková

Prarodiče v mých vzpomínkách

Bez nadsázky, bez iluzí.

Na obě své babičky i oba své dědečky velmi ráda vzpomínám. Všichni čtyři patří do nejkrásnějších vzpomínek mého dětství. Často jsem je navštěvovala.

Jedna naše babička – Anna – brzy pohřbila svého milovaného dědečka Josefa. Těžce se s touto skutečností vyrovnávala a i po mnoha letech uronila slzičku. –

Osud měla těžký: prožila dvě světové války. Z té první se jí vrátil manžel s podlomeným zdravím a ona brzy poprvé ovdověla. Zůstala sama na hospodářství – těžkou práci komplikovaly další okolnosti. Ze svých sedmi narozených dětí pohřbila pět – nebylo léků na dětské nemoci, nebylo pomoci. Zůstaly jí dvě dcery. Stále mám svoji babičku na očích upravenou, v její čisté kuchyni, kam dopadaly paprsky večerního sluníčka a v okně dokořán vévodily rozkvetlé muškáty. Zvenku zazníval zvon večerního klekání. To byl pro babičku obřad. Vzala do ruky svůj růženec a začala s modlitbou. Nikým se v tu chvíli nedala vyrušit. I já jsem v její přítomnosti respektovala důstojnost této chvíle a zachovávala taktně mlčení.

A život ubíhal. Když babička

ulehla na lože a už více nevstala zasažena nemocí, vyvstávají mi na paměti její dlouhé černé vlasy s minimálním počtem šedin na spáncích. To jí bylo 82 let. Opouštěla tento svět.

Kladu si otázku: „Kdo by dnes vydržel tak těžké životní zkoušky jako ona?!“ Díky velké důvěře v Pána Boha vše zvládla.

Druhá babička, věkově mladší, byla s ohledem na své zdraví a elán neustále pracující ženou. U postele měla zavěšený růženec, který brávala často do rukou. Nejčastější vzpomínky na ni mám, kdy jsem ji provázela po dvoře plném drůbeže, či do chléva k domácím zvířatům. – Rovněž její návraty ze záhumenku si přestaly, i po létech, vybavuji. Dosedala zcela vyčerpaná na lavici zápraží, celá rudá v obličeji. Sotva opřela motyku o stěnu, ač neskutečně unavená, začala se smát – šťastím, že se jí, s pomocí Boží, podařilo zvládnout na poli hodně práce. Nedokázala jsem ji tehdy pochválit, ani povzbudit. Jenom jsem se k ní mlčky přitulila a obrátila na ni oči, které vypovídaly o mém soucitu. Pokud jsem pro ni zrovna přinesla nějakou kytičku lučního kvítí a vtiskla ji do mozolnaté ru-

ky, byla šťastím bez sebe.

Svoji starostlivostí a prací pomáhala, kde se dalo. Mám na ni a jejího manžela - mého dědečka – i jednu legrační vzpomínku:

Jednou přišel dědeček z „ fušky“ v podnapilém stavu, ale babička, ačkoliv to zpozorovala, zachovala klid, nic mu nevyčítala. Šel za ní poslušně do kuchyně, kde pekla koláče. Aniž by se podíval, usadil se na židli a hlásil: „Lojzko, ty naše židle hřejú!“ Babička spráskla ruce, avšak klidným tónem mu odpověděla: „ Ale Pepo, šak ty mně sedíš v teplých pagáčoch!“

Nebylo hádky, nebylo rozvodu.

Když se tak zamyslím, mně se moji prarodiče dnes jeví jako františkáni: chudoba, čistota, poslušnost, pokora – nescházela láska k Pánu Bohu, ani k lidem. Nebyla nouze o radost. Pracovitost byla samozřejmostí. Základem jejich života byly dobře fungující rodiny – v lásce a trpělivosti. Dávali dobrý příklad svým potomkům i nově rostoucí generaci – nám, vnukům. Co tedy zůstává závěrem? Vzpomínky: krásné a poučné. Je k čemu se vracet a na co navazovat, co napodobovat. Žít z praxe, nikoliv pouze z teorie...

Odpočinutí věčné dej jim, Pane...

Anežka Marie Suchánková

Dohledání plateb

Níže naleznete seznam 5 vkladů na účet složenkou, která má 10 místný variabilní znak. V těchto 5 případech bylo ovšem potřeba doplnit specifický symbol s třímístným číslem MBS a dvěma nulami (pokud se jedná o roční členské příspěvky zasílané z MBS).

Prosím vkladatele, aby se přihlásili na mobil **728 166 392**. Na základě jejich informace přiřadím platbu ke správnému MBS. Jinak bohužel není zřejmé, že něco poslali.

Děkuji za spolupráci.

Markéta Strašíková

21.2.2011	Vklad 4942646339	1680 Kč
21.2.2011	Vklad 4940964520	1800 Kč
21.2.2011	Vklad 4942646341	1370 Kč
21.2.2011	Vklad 4940964521	1350 Kč
20.4.2011	Vklad 4935584683	3400 Kč

Adresář NR NBS SFR v ČR

ministr

JUDr. Václav Němec
mobil: 739 828 030
tel: 596 361 903 (domů)
petrvaclav@centrum.cz
SKYPE: vaclav.nemec

zástupce ministra

Karel Ženíšek
mobil: 603 294 010
zenisek@sdbplzen.cz

formátor

Ing. Jiří Šenkýř
mobil: 723 020 380
senkyrjiri@seznam.cz

sekretář

Zdeňka Nečadová
mobil: 608 270 957
ZdenkaNecadova@seznam.cz

ekonom

Markéta Strašíková
tel: 569 456 365
mobil: 728 166 392
marketa.strasikova@iol.cz
SKYPE: marketa.strasikova

zástupce do mezinárodní rady

Mgr. Marie Magdalena Janáčková
mobil: 739 565 563
tel/záz: 465 544 133
MJMagdalena@seznam.cz
SKYPE: janackovamarie

člen rady

Lubomíra Františka Kmentová
mobil: 605 375 721
lubkakmentova@email.cz

člen rady

František Novák
mobil: 724 224 213
francesco@mujmail.cz

konference duchovních asistentů

P. Sebastian Kopec, OFMConv.
mobil: 731 402 608
Sebastian.Kopec@seznam.cz
SKYPE: starafoka
icq: 468777502

P. Jiří Bonaventura Štivar, OFMCap.

tel.: 511147796
mobil: 605 732 285
bonaventura@kapucini.cz
SKYPE: bonykapucin

P. Antonín Klaret Dąbrowski, OFM

mobil: 606 751 883
klaret@ofm.cz
SKYPE: klaretofm

zástupce zástupce do mezin. rady

František Reichel
tel.: 241 950 251
mobil: 602 614 332
f.reichel@volny.cz

příspěvky do kroniky

Marie Schneiderová
mobil: 602 837 958
Marie.Schneider@seznam.cz

příspěvky do Zpravodaje

MgA. Věra Eliášková
mobil: 739 094 756
vera.eli@seznam.cz

technická stránka Zpravodaje

František Chlouba
mobil: 737 248 420 nebo 724 179 384
fchlouba@rychnovjbc.cz

Sekretariát NR SFR v ČR
KLÁŠTER KAPUCÍNŮ
Kapucínské náměstí 303/5
602 00 BRNO

Infokanáal: info@sfr.cz

správce internetových stránek

Jakub Fejk
mobil: 606 632 735
fejk@apha.cz

**Ty, Pane, znáš srdce všech lidí.
Ukaž, koho sis vyvolil ...**

Sk 1,24

Jubilejní 30. ročník Cyrilometodějské pouti pokračuje

A to po obou trasách – české i moravské

Na třetí etapu v sobotu 19. 3. jsme se sešli ve farním kostele Narození Panny Marie v Mnichovicích, kde nás přivítal O.Ivan Kudláček. Začali jsme adorací u vystavené Nejvyšší svátosti oltární. Na cestu za pěkného počasí se nás vydalo 17 přes Ondřejov a Choceřady do Divišova. Zde na nás ve farním kostele sv. Ondřeje čekal pan farář Miloslav Kněz. Po prohlídce kostela jsme došli na chalupu sestry Ivy Neumanové z Místního společenství SFR v Praze na Spořilově a etapu zakončili při vynikajícím segedínském guláši a koláčích. Celkem jsme našlapali 26 km.

V dubnu jsme pokračovali v sobotu 16. 4. V divišovském kostele nám O. Míla požehnal na cestu, tradičně jsme zahájili růžencem a vydali se v počtu 25. Cestou jsme se zastavili na radešovickém hřbitově u hrobu otce Aloise Moce, OFM, který mnohé z nás přivedl do fran-tiškánského společenství. Po obědě ve Vlašimi jsme pokračovali do Čechtíc. Celkem to bylo 28 km. Zde jsme přespali ve farních chatičkách a také byli pohoštěni jak večer, tak i ráno. Druhý den 17. 4. na Květnou neděli jsme se zúčastnili ve farním kostele sv. Vojtěcha společně s místními farníky svěcení kočiček i průvodu. Po mši svaté jsme opět při pěkném počasí vyšli na 22km trasu do Pacova. Bylo nás 24 poutníků.

V květnových etapách jsme již putovali českobudějovickou diecézí. V sobotu 14. 5. nás z Pacova do Pelhřimova dorazilo 20. A zde po vřelém přijetí a ubytování na faře a po mši svaté v neděli 15.5. vyrazilo 17 do Dolní Cerekve, kde jsme etapu zakončili spolu s farníky při májové pobožnosti.

Rovněž moravská větev CMP – z Nového Jičína slaví své 30. jubileum. Zde poutníci začali tak jako každoročně v neděli po zahájení na Levém Hradci tj. 27. února pochodem ze španělské kaple v Novém Jičíně do Lhotky a potom druhou etapou 20.3. do Rajnochovic, třetí 3.4. na Svatý Hostýn. 4. etapa 8. 5. vedla do Fryštáku a 5. etapa 29. 5. přes Štípu do Zlína.

Pojďte s námi na Velehrad!

I vy se můžete zúčastnit letošního ročníku. Tak jako Abrahám uposlechl Hospodinův hlas „Odejdi ze své země, ze svého rodiště ...“ (Gen 12,1). Ano, je dobré občas opustit svůj dům, svoji rodinu, svoji práci a vyjít. A tak překonávat svoji lenost, a naslouchat Pánu, co mi chce říci a věnovat mu svůj čas, námahu, odloučení i potíže a nepohodlí. A také se z něj a jeho díla radovat v nádherné přírodě a poutním společenství, které mezi sebou poutníci vytvářejí a které při každé etapě je realizováno i mezi poutníky a lidmi, ke kterým přicházejí. A máte-li ještě pochybnosti, tak si přečtěte evangelia: Kristus téměř vše konal a mluvil na cestách. A také nám přikazuje: „...já jsem si vás vyvolil, a určil jsme vás k tomu, abyste šli a přinášeli užitek a váš užitek, aby byl trvalý.“

(J 15,16). Ano, i na této pouti můžete o samotě i ve společenství přemýšlet o tom, kam máte v dalších dnech směřovat, jak přinášet užitek. Všimli jste si, jak často používá Kristus slov jítí a cesta? A pokud jste se ještě nerozhodli, tak si přečtěte, jak reagovali apoštolové:

„...všeho nechali a šli za ním.“ (Luk 5, 11).

Takže pojed'te s námi na Velehrad ještě letos! Nemusíte se bát náročnosti cesty. Máme doprovodná vozidla, která vozí zavazadla i ty, kteří potřebují oddych a část cesty se posunout autem. Připojit se můžete ještě v červnu:

v sobotu 18.6. etapou z Dolní Cerekve do Brtnice;

v neděli 19. 6. etapou z Brtnice do Velkého Meziříčí

Moravská větev vás zve:

v neděli 12. 6. etapou ze Zlína do Napajedel,

v pondělí 4. 7. etapou z Napajedel na Velehrad.

Když jsme v roce 1982 Cyrilometodějskou pouť začínali (chcete-li rozjížděti) chodilo nás v prvních létech okolo deseti poutníků, potom několik desítek. Nyní nás v závěru chodí několik set.

Na závěr v srpnu se můžete přidat:

od 22. 8. na trase z Netína

od 22. 8. i na dalších trasách: z Vranova nad Dyjí, Vitochova nebo Sebranic,

od 23. 8. z Velkého Meziříčí, Znojma nebo Olešnice,

od 24. 8. z Tišnova, Brna – Bystrce nebo Olomouce,

od 25. 8. z Křtin, Slavkova u Brna, Ratiškovice nebo Ostrožské Lhoty,

od 26. 8. z Milonic nebo Veselí na Moravě.

Poslední etapa je v sobotu 22. 8.

Vycházíme ve dvou proudech z Boršic nebo Buchlovic (od kostela v 8. hod) na etapu (8 km), ale je možno z obou míst na Velehrad dojet i doprovodnými autobusy.

Vyvrcholením pouti je mše svatá ve velehradské bazilice ve 12. hod.

Letos jí bude sloužit otec kardinál Miloslav Vlk.

Pro zájemce z Prahy a okolí zajišťujeme na tento závěr v sobotu 22. 8. mikrobus.

Podrobné informace získáte na www.poutnik-jan.cz.

A také u organizátorů:

František Reichel 602 614 332, e-mail: f.reichel@volny.cz,

Libor Gottfried 739 389 158, e-mail: L.Gottfried@seznam.cz,

Uršula Janků 731 604 392, e-mail: Ursula.Janku@seznam.cz, nebo i pevná linka 286 891 447.

Nejen právo, ale také etika

Sledujeme-li zprávy, zdá se nám někdy, že etika a hospodářské dění navzájem nesouvisí. Vždyť v konkurenci – což je v podstatě boj – často vítězí ten, kdo je dravější a někdy i bezohlednější. Tato smutná zkušenost se netýká jen hospodářství, ale mezilidských vztahů vůbec. Přesto křesťané i jiní lidé dobré vůle vědí, že etické i právní normy jsou potřebné. Konkrétně v hospodářství proto, aby se soutěž nezvrhla v pouhý boj bez ohledu na následky, ale aby vedla k úspěchu schopnějších a solidnějších podnikatelů a tím k rozvoji celé společnosti. A současně, aby se ti, kteří nemají vlohy pro podnikání, mohli úspěšně uplatnit jinak. Přitom etické zásady jsou prvotní. Právní normy z nich vycházejí; pokud ne, právní soustava stojí na písku. Pro křesťanskou etiku hospodářství (avšak ne pouze hospodářství - velká pozornost je věnována i jiným oblastem života, např. rodině) se používá název Sociální nauka církve.

Rád jsem se proto účastnil 21. 5. 2011 formačního semináře SFR v Brně, který byl věnován aktuálním otázkám současné společnosti a tomu, co z toho vyplývá pro sekulární františkány. Hlavní dva referáty přednesli otec Bonaventura Štivar OFM Cap. a br. Jiří Šenkýř OFS. V tomto čísle Zpravodaje není prostor zabývat se podrobněji jejich slovy. Uvedeme alespoň:

Otec Bonaventura hovořil na téma: „Poslání sekulárních františkánů v naší současné společnosti“. Poukázal na skutečnost, že poslání františkánů obecně se v dějinách zásadně měnilo. Např., kdyby žila sv. Anežka Česká dnes, sotva by zakládala špitál. Tuto činnost dnes vykonávají profesionální instituce. V každé době, i naší, je potřeba hledat, čím můžeme prospět současné společnosti. V určitém bratrském společenství je třeba jen jeden bratr, který cítí, že je povolán k určité činnosti, má charisma. Úkolem společenství je pak modlit se za něj.

Br. J. Šenkýř promluvil na téma „Sociální nauka církve je evangelium promítnuté do našeho života“. Řeknu zde jen, že sociální nauka církve neobsahuje pouze všeobecně uznávané pravdy. Například, že zaměstnanci mají poctivě pracovat a zaměstnavatelé jim mají vyplácet sjednanou mzdu. Její součástí jsou i stanoviska, která jsou takzvaně kontroverzní, jako např. že nezaměstnanost je zlo. (I když se nám někteří ekonomové snaží namluvit, že nezaměstnanost je nutnou součástí hospodářského dění.) K tomu je potřeba dodat, že „sociální nauka“ neznamená „socialistická nauka“. Křesťanství se nedá zařadit do

kategorií pravicový – levicový.

Upozorníme, kde hledat další informace. Jejich přehledným zdrojem je „Kompendium sociální nauky církve“. Vypracovala je Papežská rada pro spravedlnost a mír. Překlad Kompendia vydalo Karmelitánské nakladatelství v r. 2008. Někdo má možná starší publikaci „Sociální encykliky (1891-1991)“, vydanou nakladatelstvím Zvon v r. 1996. Tato kniha sice nemá tak podrobný rejstřík jako Kompendium, avšak obsahuje plné texty papežských encyklik. Ty jsou výchozím pramenem pro studium sociálního učení církve. Některé encykliky byly u nás publikovány též jednotlivě formou brožur (např. z nakl. Zvon). A ovšem výborným zdrojem informací je internet, zadáme-li heslo „sociální nauka církve“.

V tomto školním roce se sociální nauka začala přednášet i na Katolické teologické fakultě v Praze a to v rámci nového magisterského oboru Aplikovaná etika. Sociální nauku církve přednáší prof. Lubomír Mlčoch. Tato výuka není určena pouze pro bohoslovce, naopak, většinu posluchačů tvoří dálkoví studenti. (Těžiště oboru je však v problémech bioetiky, tj. ve zdravotní problematice včetně ochrany života.)

Díky Bohu za každou možnost informovat se o sociální nauce církve. Vždyť u nás téměř upadla v zapomenutí. To vynikne ve srovnání s předválečným obdobím. Tehdy příslušné papežské encykliky tvořily programový základ mnoha katolických organizací. To platilo i pro tehdejší Lidovou stranu. Ta byla stranou konfesijní, sdružovala katolíky. Dnes je tomu jinak, mezi lidovci nejsou jen katolíci. Sociální nauka církve se proto neobjevuje v programových dokumentech strany. Přitom však křesťané jiných vyznání a i někteří jiní lidé mají kladný vztah k této nauce. Můžeme proto doufat, že se strana k této nauce znovu přihlásí. Tomu by nasvědčovala slova jejího předsedy Pavla Bělobrádka v rozhovoru pro Katolický týdeník č.19/2011, přílohu Perspektivy: „Vodítko naší strany je jasné, má jím být sociální nauka církve.“ Důležité ovšem je, aby i jiné politické strany přijaly za své třeba jen některé z požadavků křesťanské etiky hospodářství. Bez ohlasu v oblasti politiky by tato etika nebyla promítnuta do právních norem.

Etické problémy nejsou pouze věci teorie. Důsledky různých etických postojů se týkají života každého z nás. Je potřeba, aby zazněly odpovědi křesťanské etiky, která vychází z evangelia. Nemusíme se stydět říci, že jen život podle křesťanských zásad umožní dlouhodobý rozvoj celé společnosti.

M.Müller OFS

Příklad Jana Nepomuckého

V těchto dnech slavíme svátek sv. Jana Nepomuckého, světce, který nejvíce proslavil naši zemi a náš národ, o čemž svědčí jeho četné sochy a obrazy nejen v Evropě, ale i na celém světě. Můžeme se ptát, co vlastně učinil? V době krize, která vznikla mezi církví a tehdejším panovníkem Václavem IV., se postavil na stranu pravdy a spravedlnosti, i když věděl, že za to zaplatí svým životem. Existuje také i druhá verze, která mluví o tom, že byl umučen králem, protože nechtěl vyzradit zpovědní tajemství. Ať je to tak nebo tak, zůstává pravdou, že byl stateč-

ný, neuhnul před výhrůžkami než aby zradil Krista a jeho tec, tak i Jan Nepomucký má povzbuzením, jak sami máme nili naše poslání zde na zemi, dosáhli nebe. Nestačí totiž oslavovat je, abychom se stase nechat inspirovat jejich dobně jako oni. V současné časů sv. Jana, prožíváme ve-totality, kdy jsme byli nuceni Marxovi a Engelsovi, došlo k měně této modly za modlu zí z těch, kteří se klaněli dří-po pádu komunismu uctívat může opět zajistit moc a sláří se jí neklanějí. To jsou ne-třídý, ale lidstva, demokracie tolerantní jedinci, maloměš-dencemi a homofobové. No-vytvořena na podporu této xualitě její základní cíl: zro-reprodukcí obyvatelstva. Dle vané mocnými tohoto světa lity jen tělesná rozkoš, o niž

lze usilovat i deviantními způsoby. Cena, kterou platíme, je ovšem příliš velká. Modla požívá své ctitele, ale i nevinné oběti. Přes 30 nemocí přenášených pohlavním stykem ničí radost ze života a také životy samé milionů lidí. Další miliony nenarozených dětí jsou vražděny v lůně svých matek. Mladé dívky umírají na následky hormonální antikoncepce. Rodiny se rozpadají. Děti jsou vychovávány ulicí. Celé národy mizí z povrchu země. Sexuální morálka byla zaměněna za techniku navlékání kondomů a poučení o antikoncepci a potratech. Evropskými městy se valí pochody homosexuálů, kteří se chlubí tím, za co by se měli stydět. Sdělovací prostředky jsou zaplaveny pornografií, která má získávat nové ctitele pro tento novodobý idol. To však ještě nestačí, a proto je třeba, aby už na základní škole děti, které ještě neumějí pořádně číst, psát a počítat, byly podrobeny tzv. sexuální výchově, během níž jsou instruovány, jakými perverzními způsoby si mají zničit celý život a jak ztratit překrásný dar sexuality, který od Boha dostaly. Rodiče, kteří tomu chtějí zabránit, jsou v některých demokratických státech vězněni. Jan Nepomucký mlčel, aby nezradil. Dnes je situace odlišná. Mlčení znamená souhlas s tím, co se děje, a tedy zradu Krista. Běda těm, kteří mají co říci na ochranu morálky a v současné krizi mlčí. Možná se ptáme, jak to máme dělat, když jsme slabí? Utíkejme se k Panně Marii, prostřednici všech milostí, jejíž památku v těchto dnech slavíme, a prosme ji o dar moudrosti a statečnosti a pak se nechme inspirovat příkladem svatého Jana.

P. Bohdan Sikora OFM conv.,
provinciál
(z Monitoru)

PŘEDSEDNICTVO MEZINÁRODNÍ RADY SFŘ

PROJEKT TRVALÉ FORMACE

MĚSÍČNÍ NABÍDKA

BŘEZEN 2011 – 2.ROK – Č. 15

I ČÁST: BŘEZNOVÉ TÉMA

3 téma: Ježíš Kristus – první a největší evangelizátor

(EN č.7-12 Evangelii nuntiandi= Hlásání evangelia)

Komentáře, výňatky a otázky Ewald Kreuzer, SFO

Papež Pavel VI. vyjádřil stručně a jasně, jak Ježíš evangelizoval... Hlásal "Boží království" a "spásu člověka", to jsou klíčová slova v jeho hlásání Radostné zvěsti a obojí je dostupné každému člověku. Hlásání evangelia, které dosvědčoval mnoha znameními, skutky a zázraky, mělo moc (a stále má) změnit srdce a mysl lidí a obnovit jejich život.

Jako františkáni si obzvlášť dobře uvědomujeme, jak byl svatý František hluboce dojat slovy Evangelia a jak byl veden Duchem Svatým k radikálnímu obrácení svého života.

7. Ježíš – absolutně první a největší hlasatel evangelia. Ježíš, sám Boží evangelium, [Srv. *Mk* 1:1; *Řím* 1:1-3] byl absolutně prvním a největším hlasatelem evangelia; a byl jím až do konce, až k oběti na kříži, jíž dovršil svůj pozemský život. Evangelizovat: jaký význam měl pro Krista tento náležitý požadavek? Jistě není snadné plně shrnout smysl, obsah a metody evangelizace tak, jak ji Ježíš chápal a uskutečňoval. V žádném případě takový souhrn nebude nikdy úplný. Spokojme se s tím, že uvedeme jen některé základní přístupy..

8. Boží království. Kristus jako evangelizátor hlásá nejprve království, tj. Boží království, a považuje to za tak důležité, že všechno ostatní se stává, ve srovnání s Božím královstvím, pouhým „odpadkem“, protože „vše ostatní bude přidáno“ [Srv. *Mt* 6:33]. Absolutní hodnotu má tedy jen Boží království a ve srovnání s ním má vše ostatní jen hodnotu relativní. Náš Pán s oblibou popisuje mnoha způsoby, jakým štěstím je mít podíl na tomto království. To štěstí kupodivu spočívá právě v tom, co svět odmítá [Srv. *Mt* 5:3-12]. Popisuje, jaké jsou požadavky a zákony tohoto království [Srv. *Mt* 5-7], kdo jsou jeho hlasatelé [Srv. *Mt* 10], v čem spočívají jeho tajemství [Srv. *Mt* 13], mluví o jeho maličkých [Mt 18], i o bdělosti a věrnosti, kterou musí zachovávat každý, kdo očekává jeho konečný příchod [Srv. *Mt* 24-25].

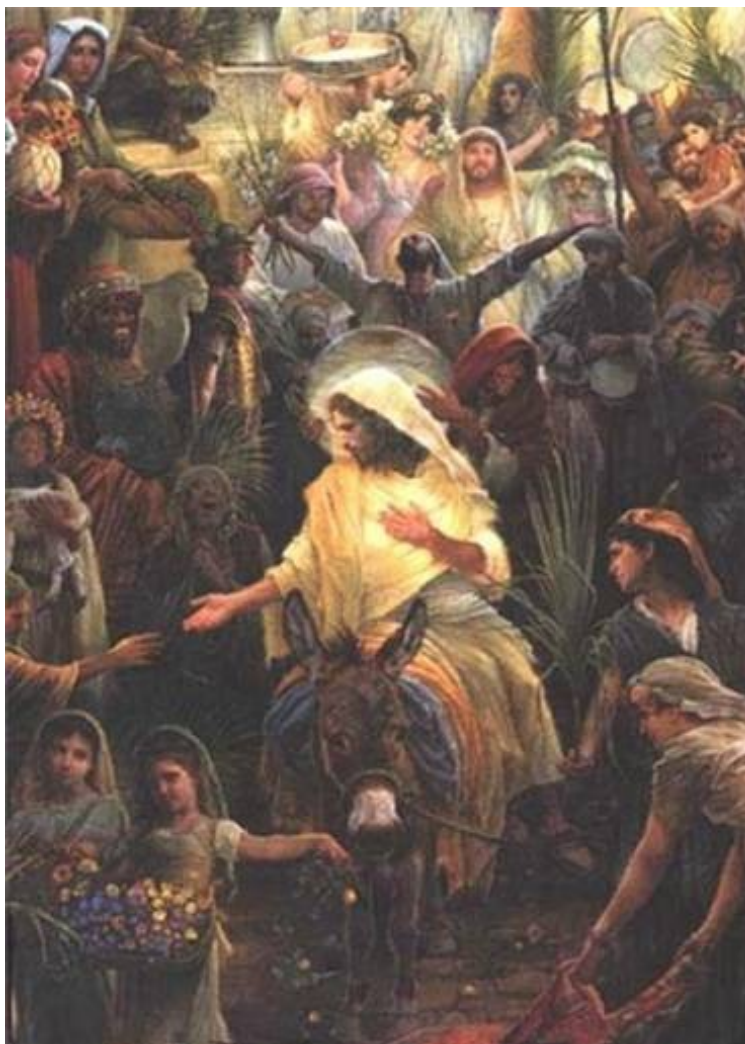
9. Kristus hlásá spásu. Jádrem a ohniskem radostné zvěsti, jak ji hlásal Kristus, je spása. Spása je velký Boží dar a neznamená jen osvobození ode všeho, co člověka trápí a utlačuje, nýbrž přináší především osvobození od hříchu a od zlého ducha. Přináší i radost z toho, že my známe Boha a on zná nás, že ho vidíme a necháme se jím vést. Toto vše začalo za Kristova života. S konečnou platností jsme sice tuto spásu získali jeho smrtí a zmrtvýchvstáním, musí se však trpělivě realizovat i v průběhu lidských dějin, aby se zcela naplnila až v den posledního Kristova příchodu, o němž nikdo, kromě nebeského Otce, neví, kdy nastane [Srv. *Mt*. 24:36; *Sk* 1:7; 1 *Sol.* 5:1-2].

10. Dosažitelné každému člověku. Boží království a spása jsou klíčovými slovy Ježíšova radostného Poselství. Každý člověk je může získat jako milost a projev Božího milosrdenství. Současně si je však každý musí i vydobýt vlastním úsilím (neboť je uchvacují násilníci, říká Pán) [Srv. *Mt* 11:12; *Lk* 16:16]: námahou a utrpením, životem podle evangelia, odříkáním a křížem, v duchu evangelijních blahoslavenství. Především ale každý získává Boží království a spásu tím, že se vnitřně zcela změní. Takovou proměnu evangelium nazývá *metanoia*, což znamená zásadní obrácení, hlubokou změnu v mysli a v srdci [Srv. *Mt* 4:17].

11. Odhaluje Boží tajemství. Kristus ohlašoval příchod Božího království tím, že neúnavně hlásal slovo, jemuž nikde není žádné rovno. A jaké je toto nové učení, které šířil "jako Ten, kdo má moc?"[*Mk* 1,27]. V

evangeliu stojí psáno: "Všichni mu přisvědčovali, divili se milým slovům z jeho úst." [Lk 4,22]; "Nikdy nikdo tak nemluvil." [Jan 7,48]. Kristova slova odhalují Boží tajemství, jeho úradky a zaslíbení, a právě proto mění srdce člověka a jeho úděl.

12. Nesčetná znamení, skutky a zázraky. Kristus doprovází hlásání svého učení též nesčetnými znameními, jež uvádějí davy v úžas a současně je i k němu přitahují, protože ho chtějí vidět, naslouchat mu a nechat se od něho proměnit. Víme, že uzdravoval nemocné, proměnil vodu ve víno, rozmnožil chleby a vrátil mrtvým život. Ale on sám mezi všemi znameními přikládá největší důležitost tomu, že chudí a nepatrní přijímají jeho zvěst, stávají se jeho učedníky a spojují se **v jeho jménu** ve velkou obec těch, kdo v něho uvěřili. Vždyť Ježíš sám říkal: "Musím zvěstovat Boží království" [Lk 4:43], tentýž Kristus, o němž Jan Evangelista prohlásil, že přišel na svět a musel zemřít, "aby rozptýlené děti Boží shromáždil v jedno." [Jan 11,52]. Kristus tedy naplnil zjevení tím, že je doplnil a potvrdil vším, čím vydával svědectví sám o sobě, a to jak slovy a skutky, tak i znameními a zázraky, především však svou smrtí, zmrtvýchvstáním a sesláním Ducha pravdy [Srv. II.vatikánský koncil, Dogmatická konstituce *Dei Verbum*, č.4: AAS 58 (1966), str. 818-819].

Otázky k zamyšlení a diskusi v bratrském společenství

1. Jak bys vysvětlil smysl klíčových označení používaných Ježíšem při evangelizaci: „Boží království“ a „spása“?
2. Co je „novinkou“ v Ježíšově učení? Co v jeho Poselství mění srdce i mysl lidí.?
3. Jak můžeme my, sekulární františkáni, svědčit o Boží lásce a dobrotě?

II ČÁST: SPIRITUALITA A SOCIÁLNÍ NAUKA CÍRKVE

3.téma ze 3: Světový Den Míru 2011

NÁBOŽENSKÁ SVOBODA, CESTA K MÍRU (č. 11-15)

Zamyšlení, výpisky a otázky P. Amando Trujillo Cano, TOR

7. března církev slaví památku svaté Perpetuy, Felicity a společníků, kteří byli umučeni roku 203 po před-

chozím věznění v *Thurubo minus*, malém městě africké římské provincie. Pět mladých katechumenů bylo později dobrovolně spojeno jejich katechetou ve vězení v Kartágu. Příčinou jejich uvěznění a mučednictví byl edikt císaře Septima Severa (193–211), který zakázal všem císařským podřízeným, pod tvrdými tresty, stát se křesťanem nebo židem (*Scriptores Historiae Augustae, Severus, 17, 1*).

Perpetua (181-203) byla mladá žena z urozené rodiny, která měla několikaměsíční dítě, byla vzdělaná a inteligentní. Kromě jejího otce byla její rodina křesťanská. Felicita byla její služebná, také vdaná, která porodila během věznění dva dny před jejich obětováním se. Víra v Krista z nich udělala pravé sestry. Během věznění bylo katechetou pokřtěno pět katechumenů. Ti byli navštíveni dalšími křesťany. Perpetuu navštívil také její otec a snažil se ji přesvědčit, aby se vzdala své víry a zachránila si život.

Všichni tito mučedníci odmítli uctívat císaře jako boha a místo toho dosvědčili svou víru v Krista. Po soudu a odsouzení prokurátorem Hilariem, který byl vehementně (násilnický) protikřesťanský, podstoupili s odvahou a vytrvalostí stupňující se utrpení. Perpetua a Saturus, jedni z novokřtěnců, měli během věznění několik vidění, která je připravovala na závěrečný boj. Poté Perpetua začala psát zápisky, kde popisuje svůj soud a mimořádné zážitky během těchto dní. Před svou smrtí předala svůj zápisník jinému křesťanovi, který dokončil zprávu o jejich umučení. V den jejich oběti byli nejprve bičováni a pak vhozeni do amfiteátru, aby byli usmrceni divokými zvířaty před očima velkého davu toužícího vidět smrt. Nakonec byly obě ženy sřaty mečem, před tím se ještě políbily polibkem míru.

Památka svaté Perpetuy, Felicity a druhů nám připomíná, že prvotní církve byla vystavena pronásledování římským císařem po dva a půl století, protože křesťané odmítli uznávat údajné božství císaře. Tento postoj byl považován jednak za útok na římské náboženství a jednak za ohrožení národní jednoty projevované a udržované božskými poctami vůči císaři. Tito mučedníci dali vynikající svědectví o své víře v Boha zjevené Ježíšem z Nazareta a obrovské důstojnosti, kterou nám získal. To nás nutí, abychom neuctívali nikoho jiného než jen Boha jediného. Tento důvod je také předznamenáním, jak uvést stručný obsah závěrečné části papežova Poselství ke Světovému dni míru, 2011: *Náboženská svoboda - cesta k míru*.

Dialog jako společné hledání

Odstavec 11 papežova Poselství ke Světovému dni míru 2011 zdůrazňuje, že *dialog s následovníky rozličných náboženství je důležitým nástrojem spolupráce pro společné dobro*. Papež připomíná zásadu, že *Církev neodmítá nic z toho, co je na různých náboženstvích pravé a svaté*. Navíc, cituje svatého Tomáše Akvinského, který píše: *„Každá pravda pochází od Ducha svatého, ať ji vysloví kdokoli”*. Benedikt XVI. prohlašuje, že v tomto dialogu *nejde o cestu relativismu nebo náboženského synkretismu. Církev totiž „hlásá a je povinna neustále hlásat Krista, který je ‚cesta, pravda a život’ (Jn 14:6). 6*). V tomto kontextu papež také potvrzuje, že letošní oslavy 25. výročí ***Světového dne modliteb za mír svolané do Assisi roku 1986 papežem Janem Pavlem II.***, jsou důvodem naděje pro budoucnost, v níž se všichni věřící budou cítit tvůrci spravedlnosti a míru a skutečně se jimi stanou.

Morální pravda v politice a diplomacii

Odstavec 12 tohoto Poselství uvádí, že velká světová náboženství nabízejí morální a duchovní poklady, které by politika a diplomacie měly brát v úvahu, aby poznávaly a prosazovaly univerzální pravdy, principy a hodnoty, které zaručují důstojnost lidské osoby... To je případ Charty Organizace spojených národů z roku 1945, která představuje *univerzální hodnoty a principy s dopadem na normy, instituce a způsoby soužití na národní a mezinárodní úrovni. Prosazovat morální pravdu ve světě politiky a diplomacie prakticky znamená: jednat zodpovědným způsobem na základě objektivního a celkového poznání skutečností; demontovat politické ideologie a podporovat trvalé úsilí, aby se pozitivní zákony zakládaly na principech přirozeného práva.*

Za hranicemi nenávisti a předsudků

Odstavec 13 tohoto Poselství nám připomíná, že v dnešním světě stále existuje *pronásledování, diskriminace, skutky násilí a nesnášenlivosti motivované nábožensky, a to navzdory poučením z historie a úsilí mnoha institucí i jednotlivců. Zejména v Asii a Africe jsou hlavními oběťmi členové náboženských menšin, jimž se zakazuje svobodně vyznávat vlastní náboženství anebo ho změnit; děje se tak zastrašováním a porušováním jejich práv. V západních zemích se nepřátelství vůči náboženství projevuje rafinovaněji: například popíráním historie a náboženských symbolů, v nichž se odráží totožnost a kultura většiny obyvatel. Tyto formy nepřátelství často podněcují nenávist a předsudky. Papež vyzývá vedoucí osobnosti velkých světových náboženství a osoby zodpovědné za státy, aby obnovili své úsilí o prosazování a ochranu náboženské svobody, zvláště ochranu náboženských menšin, které neznámají hrozbu pro identitu většiny, ale naopak dávají příležitost k dialogu a vzájemnému kulturnímu obohacení.*

Náboženská svoboda ve světě

V článku č.14, papež Benedikt XVI. ujišťuje *křesťanská společenství, která trpí pronásledováním, diskriminací, skutky násilí a nesnášenlivosti o své otcovské lásce a modlitbě. Povzbuzuje je, aby neztráceli odvalu tváří v tvář současným protivenstvím, protože svědectví o evangeliu je a vždy bude znamením, kterému se odporuje. Také žádá všechny zodpovědné, aby se zasazovali o ukončení veškerého bezpráví vůči křesťanům, kteří v těchto oblastech bydlí. Benedikt XVI. povzbuzuje věřící, aby meditovali Blahoslavenství: „Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vyhaně vám připisovat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu” (Mt 5:4-12). Také nás vyzývá k obnově “úsilí o shovívavost a odpouštění, pro něž jsme se rozhodli a které si vyprošujeme od Boha v modlitbě Otče náš. Navíc vyjadřuje naději, že náš výkřik bolesti je vždy doprovázen vírou, nadějí, svědectvím o Boží lásce a přáním, aby na západě a zvláště v Evropě přestalo nepřátelství a předsudky vůči křesťanům, kteří chtějí žít svůj život v souladu s hodnotami a principy vyjádřenými v evangeliu.*

Náboženská svoboda, cesta k míru

Papež končí své Poselství v článku 15 ujištěním, že *svět potřebuje Boha. Svět potřebuje etické a duchovní hodnoty, které jsou univerzální a sdílené. Náboženství může nabídnout cenný příspěvek pro jejich hledání a pro vytváření spravedlivého a pokojného sociálního řádu na národní i mezinárodní úrovni. Také nám připomíná, že: mír je Božím darem a zároveň projektem, který se má uskutečnit. Společnost smířená s Bohem je blíže k míru, který není pouze nepřítomností války, pouhým plodem vojenské nebo ekonomické převahy nebo dokonce lstivých úskoků a umných manipulací. Naopak, mír je výsledkem procesu očišťování a kulturního, duchovního a morálního povznesení každého člověka a každého národa, v němž se plně respektuje lidská důstojnost.*

Otázky pro zamyšlení a k diskusi v bratrském společenství

1. Jakým způsobem probíhá dialog, tam, kde žijete, mezi stoupenci různých náboženství při hledání společného dobra?
2. Jak mohou křesťané podpořit morální pravdu ve světě politiky a diplomacie?
3. Co můžeš udělat ty, co může udělat tvoje bratrské společenství, vyskytnou-li se tam, kde žijete, případy pronásledování, diskriminace, násilí nebo nesnášenlivosti způsobené náboženstvím?

PŘEDSEDNICTVO MEZINÁRODNÍ RADY SFŘ

PROJEKT TRVALÉ FORMACE

MĚSÍČNÍ NABÍDKA

DUBEN 2011 – 2.ROK – č. 16

I ČÁST: DUBNOVÉ TÉMA

4 téma: **Církev – společenství pro evangelizaci (EN č.13-16)**

Komentáře, výňatky a otázky Ewald Kreuzer, SFŘ

Ježíš nechtěl chodit při hlásání „Božího království“ a „spásy“ sám. Hledal lidi, kteří si přáli následovat ho. Tak povolal 12 mužů (symbol 12 rodů židovského lidu) za své učedníky a nazval je „přáteli“ (ne služebníky). Časem se k této skupině připojilo mnoho mužů a žen. Proč Ježíš založil takové společenství? Co mělo být jeho zásadním posláním v budoucnu? V následující části „Evangelii Nuntiandi“ (Hlásání evangelia) nám papež Pavel VI. připomíná, že církev se evangelizuje svým vlastním vnitřním obrácením a svou stálou obnovou, aby tak její hlásání evangelia světu bylo věrohodné. Sekulární františkánský řád bude o tomto námětu na nadcházející Generální kapitule jednat na téma „Evangelizovat evangelizované“. My sekulární františkáni také máme na paměti vnitřní hlas, který sv. Františkovi řekl: „Františku, jdi a oprav můj dům, který se, jak vidíš, rozpadá.“

13. Společenství spásy a pro evangelizaci. Ti, kdo upřímně přijímají radostnou zvěst, právě působením tohoto přijetí a sdílení své víry, se shromažďují v Ježíšově jménu, aby společně hledali, budovali a prožívali Boží království. Vytvářejí společenství, které je evangelizující. Příkaz daný apoštolům: „Jděte a hlásejte radostnou zvěst“ platí i pro všechny křesťany, třebaže různým způsobem. Radostná zvěst o Božím království, které přichází a již započalo, je ostatně určena všem lidem všech dob. Ti, kterým byla hlásána a jejím působením se spojují ve společenství spásy, mohou a mají též tuto Radostnou zvěst šířit a hájit.

14. Základní poslání církve. Církev si plně uvědomuje, že Spasitelův výrok: „Musím zvěstovat Boží království“ [Lk 4,43], se vztahuje v celé pravdě i na ni samotnou. A ochotně k tomu dodává slovy svatého Pavla: „...že hlásám evangelium, tím se chlubit nemohu; to je mi uloženo jako povinnost, a běda, kdybych ho nehlásal.“ [1 Kor 9, 16]. „Znovu potvrzujeme, že příkázání hlásat evangelium všem lidem, je základním posláním církve,“ [Prohlášení synodálních otců, č. 4: L'Osservatore Romano, 27. října 1974, str. 6]. Je to tedy úkol a poslání, jehož naléhavost neumenšují ani rozsáhlé a hluboké proměny v současné společnosti. Hlásat evangelium je skutečně milostí a vlastním povoláním církve, a ona v něm nachází svou nejvnitřnější totožnost. Církev existuje právě proto, aby hlásala evangelium, tj. aby kázala a učila, aby působila jako kanál, jímž proudí dar milosti, aby smiřovala hříšníky s Bohem, aby ustavičně prodlužovala a zvětšovala Kristovu obět ve mši svaté, v památce jeho smrti a slavného zmrtvýchvstání.

15. Počátky církve. Každý, kdo pročítá v Novém zákoně kapitoly o počátcích církve, kdo sleduje krok za krokem její dějiny a posuzuje ji podle jejího života a činů, si všimne, že ji k evangelizaci poutají ty nejvnitřnější vztahy: církev se zrodila z hlasatelské činnosti Ježíše a apoštolů. Je přirozeným, předpokládaným, nejbezprostřednějším a nejviditelnějším výsledkem této činnosti: "Jděte tedy a získávejte za učedníky všechny národy." [Mt 28, 19]. A skutečně také: „Ti, kdo jeho slovo ochotně přijali, byli pokřtěni. A ten den se k nim přidalo na tři tisíce lidí. A Pán rozmnožoval den co den počet povolanych ke spáse.“ [Sk 2, 41.47.] Církev se tedy zrodila z hlásání evangelia a tento úkol též sama od Krista dostala. Zůstala ve světě, zatímco Ježíš se ve slávě vrátil k svému Otci. Zůstává zde jako zamlžené a současně i zářivé znamení nové Kristovy přítomnosti, neboť on, ačkoliv odešel, přesto stále zůstává mezi námi. Toto dílo církve drží při životě a pokračuje v něm. Církev je povolána právě k tomu, aby pokračovala ve svém poslání hlásat evangelium. [srv. 2. Vatikánský koncil, dogmatická konstituce o církvi *Lumen gentium*, č. 8: AAS 57 (1965), str. 11; dekret o misijní činnosti církve *Ad gentes*, č. 5; AAS 58 (1966), str. 951-952. A křesťanské společenství se také skutečně nikdy neuzavírá před druhými. Jeho vnitřní život spočívá v modlitbě, naslouchání Božímu slovu a tomu, čemu učili apoštolové, v bratrské lásce a v lámání chleba [Sk 2,42-46; 4,32-35; 5,12-16]. Tento život nabývá svého plného významu jen tehdy, stává-li se i svědectvím, budí-li obdiv, vede-li druhé k obrácení – tedy stává-li se hlásáním radostné zvěsti. Tímto způsobem se poslání evangelizace rozšiřuje na celou církev a dílo každého jejího člena je důležité i pro církev jako celek.

Církev začíná plnit toto své poslání tím, že nejprve evangelizuje sebe samu. Obec věřících má být též obec žité naděje, na které se všichni živě podílejí, a obec bratrské lásky. Proto také ona sama potřebuje stále znovu slyšet to, čemu má věřit, chce znát důvody své naděje a nové přikázání lásky. Boží lid je zcela ponořen do světového dění, proto stále potřebuje slyšet o "velkých Božích skutcích" [Sk 2,11; 1 Petr 2,9.]. Boží lid musí být stále evangelizován, aby si uchoval svěžest, nadšení a sílu potřebnou k hlásání evangelia. Církev též uchovává a střeží radostnou zvěst, kterou má hlásat. Bylo jí svěřeno, aby střežila zaslíbení Nové úmluvy v Kristu Ježíši, učení Kristovo i apoštolů, Slovo života, zdroje Boží milosti a dobrotivosti a cestu ke spáse. Církev uchovává obsah evangelia, a tedy i obsah evangelizace, jako cenný poklad, ne však, aby ho skrývala, nýbrž aby ho sdělovala druhým.

Vyučená v evangeliu a vyslaná do světa, církev sama posílá hlasatele evangelia. Vkládá jim do úst slovo spásy, vysvětluje jim poselství, jež sama střeží, ukládá jim to, co jí samé bylo uloženo, a posílá je, aby to hlásali jiným. Ne, aby hlásali sami sebe a své osobní názory [srv. 2 Kor 4,5; Augustin, Sermo XLVI, De pastoribus CCLI, XLI, str.529-530], nýbrž evangelium. Ani církev, ani tito hlasatelé nejsou pány a naprostými vlastníky evangelia a nemohou s ním tedy ani libovolně nakládat. Jsou pouze jeho služebníky a mají je co nejvěrněji předávat ostatním.

16. Ježíš ano, církev ne? Existuje tedy těsný svazek mezi Kristem, církví a evangelizací. Právě církvi bylo dáno přikázání, aby hlásala evangelium po celou dobu trvání světa. Toto přikázání nelze plnit bez ní a tím méně proti ní. Na tento fakt je třeba poukázat, když s pocitem bolesti slyšíme, jak některé osoby, o nichž sice věříme, že to myslí dobře, ale přitom se zcela jistě odchyľují od správné cesty, opakují, že chtějí milovat Krista, ale ne církev, že chtějí naslouchat Kristu, ne však církvi, že chtějí patřit Kristu, ale mimo církev. Oddělování těchto dvou pojmů je absurdní, neboť z evangelia jasně vyplývá, že "kdo vás odmítá, mě odmítá"[Lk 10,16]. A jak můžeme chtít milovat Krista, aniž bychom milovali i církev, když Kristus sám ji tolik miloval, jak dosvědčuje svatý Pavel slovy: "Kristus miloval církev a vydal sám sebe za ni." [Ef 5,25]

Toni Zenz (Köln/Německo): Kristus a církev

církev, když Kristus sám ji tolik miloval, jak dosvědčuje svatý Pavel slovy: "Kristus miloval církev a vydal sám sebe za ni." [Ef 5,25]

Otázky k zamyšlení a diskusi v bratrském společenství

1. Proč sv. František miloval církev a chtěl s ní být spojený?
2. Evangelizace je základním posláním církve. Co je zvláštní úlohou SFŘ a každého sekulárního františkána v poslání církve?
3. Najděte definici "církve" a diskutujte na téma, jak byste popsali „funkci“ církve nevěřícímu nebo těm, kdo říkají "Ježíš ano, ale církev ne"?

II část: SPIRITUALITA A SOCIÁLNÍ NAUKA CÍRKVE

Téma 1 z 9: Blahoslavený Luchiesio a Buonadonna
Reflexe, výňatky a otázky Fr. Amando Trujillo Cano, TOR

28.dubna Církev slaví památku blahoslaveného Luchesia, který je tradičně považován za prvního člena Třetího řádu sv. Františka společně se svou manželkou Buonadonnou. Tento rok bude tato památka vynechána, protože připadne do období Velikonočního oktávu. Přesto můžeme mít stále v paměti duchovní dědictví a přemýšlet o něm, protože představuje některé počátky toho, co dnes nazýváme Sekulární františkánský řád. Slavení našeho nového života v Kristu během velikonoční doby vyživuje také naši touhu obnovit náš františkánský způsob života, který září na příkladu všech svatých Františkánské rodiny. První hagiografické prameny o Luchesiovi a Buonadonně jsou pozdní (XIV. a XV. století) a přišly k nám se zřetelnými známkami přepracování. Byly přizpůsobeny hagiografickým stylům doby a místu původu. Luchesio se narodil v Gaggiano, Chianti (blízko pevnosti Bonitium v Itálii) kolem roku 1180-1200, v rolnické rodině. Oženil se s Buonadonnou z dobře zajištěné rodiny z Borgo Marturi, a měli několik dětí. Vstoupil do politiky a stal se lídrem jedné toskánské politické strany. Protože politické prostředí bylo velmi neklidné, rodina se rozhodla přestěhovat se do Poggibonsi, kde se Luchesio obratně věnoval obchodním aktivitám, zbohatnul a stal se chamtivým. Trpěli ztrátou svých dětí a kolem roku 1220 se Luchesiův život dramaticky změnil. Díky doteku milosti zaměřil své srdce i mysl na hledání pokladu Božího království. Fascinován hodnotami Evangelia a dobře známým příkladem sv. Františka, kterého pravděpodobně potkal roku 1221, přijal kající způsob života, intenzivně se věnoval modlitbě, postu a svůj majetek sdílel s chudými. Podle tradice Buonadonna zpočátku Luchesiovu velkorysost nepodporovala, ale některé známky Boží prozřetelnosti ji přesvědčily, aby se k němu připojila celým srdcem. Když pokročili ve svém obrácení (konverzi), vzdali se veškerého svého majetku, kromě malé části pozemku, kde Luchesio hospodařil pro svou potřebu a pro chudé. Tuto dobrovolnou chudobu může dosvědčit historický dokument o prodeji domu Buonadonny ze dne 07.08.1227, se kterým souhlasili oba manželé. Luchesiova štedrost se projevovala také v péči o nemocné v nemocnici v Poggibonsi. Po mnoha letech plodného kajícího života oba manželé onemocněli a zemřeli oba, jeden po druhém, v rozmezí několika hodin, podle některých pramenů 28. dubna 1241. Byli zaopatřeni svátostmi guardiánem bratří minoritů v Poggibonsi a byli pohřbeni v jejich kapli. Místní uctívání začalo brzy po jejich smrti. Když popularita uctívání vzrůstala, byl kostel rozšířen a zasvěcen Sv. Františkovi a

blaženému Luchesiovi. Během staletí bylo přímluvě manželského páru přičítáno mnoho zázraků. V den slavení svátku bl. Luchesia se oba manželé stali patrony města Poggibonsi společně se sv. Vavřincem. Tento svátek byl v obci Poggibonsi slaven v roce 1331. I když Buonadonna oficiálně neobdržela titul 'blahoslavená', místní tradice ji za blahoslavenou uznává. Luchesio byl oficiálně beatifikován papežem Inocencem XII. 27.března 1697. Jeho uctívání bylo potvrzeno papežem Řehořem XVI. 23. srpna 1883. I když není dostatek důkazů k historickému odůvodnění, že Luchesio a Buonadonna byli vůbec první členové Třetího řádu svatého Františka, jejich životy jasně odrážejí pravého kajícího ducha a představují jedny z prvních plodů františkánské svatosti tohoto způsobu života.

Svědectví Luchesia a Buonadonny nám připomíná, že františkánský způsob života se vynoří z upřímného obrácení k evangeliu Ježíše Krista. Toto obrácení nás obohacuje o poklad Božího království a osvobozuje nás od sobeckého lpění na hmotných věcech. Trvalé obrácení nás uschopňuje ke službě bratřím a sestrám – zejména chudým a trpícím- k velkorysému vzájemnému sdílení našich dober, nadání (talentů) a času. Tato památka také zdůrazňuje důležitost uskutečňování františkánských hodnot v reálném čase, praktikování naší víry a lásky v rodině i ve společnosti tím, že sjednocujeme kontemplativní modlitbu a svátostný život s konkrétní láskou k bližnímu, s péčí o nemocné, s živou solidaritou s chudými (v nichž také vidíme Krista) a s přijetím životního stylu, který se vyznačuje jednoduchostí a poctivou prací.

Závěrem se modleme s Církví: Bože, Tys povolal blahoslaveného Luchesia k životu v kajivosti a proslavils ho skutky zbožnosti a lásky; na jeho přímluvu veď i nás, abychom jako on přinášeli ovoce pokání a vynikali konáním dobrých skutků. Prosíme o to skrze Tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, (mešní vstupní modlitba pro liturgii památky)

Věřící laik (*Kompendium sociální nauky církve, č. 541-544*)

Tento měsíc zahajujeme představení Dvanácté kapitoly, část II, z *Kompendia sociální nauky církve*, (publikovaného Papežskou radou pro spravedlnost a mír 2004) nazvané: *Sociální nauka církve a působení laiků*. Tento dokument představuje úplný text od č. 541 do č. 544. Je poměrně krátký a dotýká se velmi důležitého tématu, který se týká totožnosti (identity) sekulárních františkánů: věřících laiků. I když někteří členové řádu jsou členy duchovenstva (biskupové, diecézní kněží a trvalí jáhnové), drtivá většina sekulárních františkánů jsou laičtí muži a ženy, kteří plní závazky křesťanské víry ve světské realitě společnosti. Přípomnutí blahoslaveného Luchesia a jeho manželky Buonadonny, slouží jako úvod k tomuto tématu. Oni naplnili své povolání ke svatosti v světském stavu a jako manželský pár, ve specifických podmínkách doby své společnosti, s některými problémy, výzvami a příležitostmi. Tím zobrazují opravdu výrazné františkánství a kající barvu svého života.

a. Věřící laik

541. *Základní charakteristikou věřících laiků, kteří pracují na vinici Páně (srv. Mt 20,1-16), je sekulární povaha jejich následování Krista, které se naplňuje ve světě.* „Z vlastního povolání laiků vyplývá úkol hledat Boží království tím, že se zabývají časnými věcmi a upravují je podle Boha“ (LG 31). Křtem jsou laici přivtěleni ke Kristu a stávají se účastnými jeho života a jeho poslání v závislosti na své specifické identitě. „Slovem ‚laik‘ se zde označují všichni věřící křesťané mimo členy stavu duchovenského a stavu řeholního, právně uznaného v církvi; tedy věřící křesťané, kteří – když byli křtem přivtěleni ke Kristu a učiněni Božím lidem, a tak se stali svým způsobem účastnými Kristova úřadu kněžského, prorockého a královského – vykonávají svým podílem poslání celého křesťanského lidu v církvi a ve světě“ (LG 31).

542. *Identita věřícího laika se rodí a žije ve svátostech křtu, bířmování a eucharistie.* Křest připodobňuje člověka Kristu, jenž je Syn nebeského Otce, prvorozený celého tvorstva, poslaný jako Učitel a Vykupitel všech lidí. Bířmování člověka blíže připodobňuje Kristu, jenž byl poslán na svět, aby oživil vylitím svého Ducha každé stvoření a každého tvora. Při eucharistii se věřícímu dostává účasti na jediné dokonalé oběti, kterou Kristus nabídl Otci ve svém těle za spásu světa. Věřící laik (katolík) je Kristovým učedníkem právě na základě svátostí a díky nim, tedy silou toho, co v něm způsobil Bůh, když do něj vtiskl obraz svého Syna Ježíše Krista. Z tohoto daru Boží milosti, a nikoli z lidského rozhodnutí, vyplývá trojí „munus“ (dar a úkol), a proto je laik označován jako prorok, kněz a král v souladu se sekulárním charakterem svého života.

543. *Vlastním úkolem věřícího laika je zvěstovat evangelium příkladným svědeckým životem zakořeněného v Kristu a prožívaného v časných skutečnostech jako je:* rodina; profesní působení ve světě práce, kultury, vědy a bádání; uplatňování sociální, ekonomické a politické odpovědnosti. Všechny lidské sekulární skutečnosti – osobní i společenské, různá prostředí, historické situace, struktury a instituce – jsou vlastním místem života a působení křesťanských laiků. Všechny tyto oblasti jsou místa, kde je přijímána Boží láska. Působení věřících laiků musí odpovídat tomuto pojetí a projevat se jako výraz evangelijní lásky: „Být a jednat ve světě je pro laiky nejen antropologickou a sociologickou skutečností, ale i skutečností specificky teologickou a církevní.“ (Jan Pavel II., *Christifideles laici*, 15. Překlad upraven).

544. *Svědectví věřícího laika se rodí z daru milosti, který je uznán, rozvíjen a přiváděn ke zralosti.* (srv. Jan Pavel II., *Christifideles laici*, 24). Právě tato motivace vyznačuje jeho působení ve světě a je protichůdná k charakteristickým znakům jednání v duchu ateistického humanismu, jemuž chybí poslední základ, protože vidí pouze pozemské perspektivy. Klíčem, který dovoluje správně pochopit lidské skutečnosti, je eschatologický horizont. V perspektivě věčných dober je věřící laik schopen uspořádat správně svou vlastní pozemskou aktivitu. Životní úroveň a větší ekonomická produktivita nejsou jedinými směrodatnými měřítky plné realizace člověka v tomto životě a mají ještě menší cenu, jde-li o život věčný. „Člověk není omezen jen na časný řád, ale i když žije v lidských dějinách, uchovává své věčné povolání nedotčeno.“ (II. Vatikánský koncil, GS 76).

Otázky k zamyšlení a diskusi v bratrském společenství

1. Který aspekt svědeckví svým životem blahoslavených Luchesia a Buonadonny na tebe nejvíc zapůsobil a proč?
2. Které charakteristiky jsou pro identitu věřícího laika nejdůležitější podle *Kompendia*?
3. Jakým způsobem jsi zakusil Boží lásku ve své sekulární realitě?

PŘEDSEDNICTVO MEZINÁRODNÍ RADY SFŘ

PROJEKT TRVALÉ FORMACE

MĚSÍČNÍ NABÍDKA

KVĚTEN 2011 – 2. ROK – č. 17

I ČÁST: KVĚTNOVÉ TÉMA

5. téma: Prvky a složky v evangelizační činnosti (EN č.17-23)

Komentáře, výňatky a otázky Ewald Kreuzer, SFŘ

Ve své apoštolské exhortaci "Evangelii nuntiandi" (1975), papež Pavel VI. rozvíjí jasnou koncepci evangelizace s důležitými prvky a hledisky. Tyto prvky se v zásadě shodují s těmi, které vyplývají z Druhého Vatikánského koncilu (1962-65). Jsou obsaženy zejména v konstitucích "Lumen gentium", "Gaudium et spes" a v dekretu "Ad gentes". Bylo by tedy velmi užitečné znovu prostudovat tyto dokumenty a porovnat je s obsahem "Evangelii nuntiandi".

17. Pojem evangelizace. V evangelizační činnosti církve jsou zajisté prvky a složky, které je nutno uchovat. Některé jsou tak důležité, že se někdy kloníme k tomu, abychom je prostě ztotožnili se samou evangelizací. Proto se mohla evangelizace definovat např. jako hlásání Krista těm, kdo ho ještě neznají, jako kázání, katecheze, udělování křtu a jiných svátostí. Žádná dílčí a neúplná definice však nemůže v sobě zahrnout tak bohatou, složitou a dynamickou skutečnost, jakou je evangelizace, aniž by se nevystavovala nebezpečí, že pojem evangelizace ochudí, či dokonce zkreslí. Evangelizaci není možno pochopit, nevezmeme-li v úvahu všechny její základní složky. Tyto složky se v zásadě shodují s těmi, jež nám vytkl 2. vatikánský koncil, hlavně v konstitucích "Světlo národů", "Radost a naděje" a v dekretu "Ad gentes" o misijní činnosti církve.

18. Vnitřní proměna. Evangelizovat znamená pro církev přinášet radostnou zvěst všem společenským vrstvám a třídám a jejím vlivem zevnitř přetvářet lidi samotné, vytvářet z nich nové lidstvo. "Hle – všechno tvořím nové". [Zj 21,5; srov. 2 Kor 5, 17; Gal 6, 15]. Ale nové lidstvo není možné bez nových lidí obnovených křtem [srov. Řím 6,4] a životem podle evangelia [srov. Ef 4, 23-24; Kol 3, 9-10]. Účelem evangelizace je právě dosáhnout této vnitřní proměny. Krátce a správněji by se dalo říct, že církev evangelizuje, když působením pouhé božské síly Poselství, které hlásá [srov. Řím 1 16; 1 Kor 1,18; 2,4], proměňuje osobní i kolektivní vědomí lidí, činnost, které se věnují, i jejich vlastní život a prostředí.

19. Přetváření silou Evangelia. Přetváření společenských vrstev a tříd: církvi nejde jen o hlásání evangelia ve stále širších zeměpisných oblastech a mezi stále vyšším počtem obyvatelstva. Jde jí o to, aby silou evangelia přetvářela měřítko, podle nichž lidé soudí (stupnici hodnot, jejich zájmy, způsob myšlení, prameny, z nichž lidé čerpají své podněty a vzory), pokud snad jsou v rozporu s Božím slovem a plánem spásy.

20. Evangelizace kultur. Evangelizovat se nemá jen pro nějakou zevní okrasu, jako nějaký povrchní nátěr. Evangelizace musí proniknout celým životem, do hloubky, až na samý kořen. Je třeba evangelizovat samu kulturu a jednotlivé kultury, jež lidé vytvořili, a to v tak plném a rozsáhlém smyslu, jakého tyto pojmy nabývají v konstituci "Radost a naděje" [srov. č.53: AAS 58 (1966), str. 1075]. Přitom je třeba stále vycházet od jednotlivce a vždy se vracet k vzájemným vztahům lidí s Bohem a mezi sebou navzájem. Evangelium, a tedy i evangelizace, se jistě neztotožňují s určitou kulturou, naopak, jsou nezávislé na všech kulturách. Přesto lidé prožívají Boží království, jež jim evangelium hlásá, v hlubokém spojení se svou vlastní kulturou. Budování Božího království se tedy nemůže obejít bez základních složek kultury jako

takové, ani bez jednotlivých lidských kultur. I když jsou evangelium a evangelizace nezávislé na kulturách, neznamená to, že by s nimi nutně musely být neslučitelné, naopak, jsou schopny proniknout všechny kultury, aniž by přitom upadly do poddanství vůči některé z nich.

Rozštěpení mezi evangeliem a kulturou je bezesporu drama naší doby. Ale bylo tomu tak již i dříve, v

jiných obdobích. Proto je třeba vyvinout všemožné úsilí o velkodušnou evangelizaci kultury, anebo přesněji řečeno různých kultur. Je třeba je obrodit stykem s radostnou zvěstí. K tomuto vzájemnému setkání však nelze dospět, jestliže není hlásána radostná zvěst.

21. Svědectví beze slov. Radostnou zvěst je nutno hlásat zejména svědectvím vlastního života. Jak se to má dělat? Křesťan nebo skupina křesťanů se snaží chápat druhé lidi, v jejichž společenství žijí, vlídně s nimi jednat, zajímat se o jejich život a osudy a usilovat spolu s nimi o všechno, co je šlechetné a dobré. Jako by mimochodem z nich bude vyzařovat prostým a nevtíravým způsobem jejich víra v hodnoty, jež přesahují jiné běžné hodnoty, a zároveň i naděje v něco, co není viditelné a co si lidé neodvažují ani představit. Takovýmto svědectvím beze slov tyto křesťané vyvolají v srdcích těch, kdo je pozorují, některé neodbytné otázky, jako např.: Proč jsou takoví? Proč žijí právě takto? Co, anebo kdo je k tomu podněcuje? Takové svědectví je již samo o sobě tichým, ale přesto velmi silným a působivým hlásáním radostné zvěsti. To už je první evangelizační čin. Výše uvedené otázky snad budou první, které si položí četní nekřesťané, ať již jde o lidi, kteří dosud o Kristu nic neslyšeli, nebo o pokřtěné, kteří však svou víru nevyznávají, jednotlivce, kteří sice žijí mezi křesťany, ale podle zásad naprosto nekřesťanských, anebo osoby, které vnitřně trpí a hledají něco nebo někoho, jehož existenci tuší, ale nenalézají pro něho jméno.

Pak budou následovat ještě hlubší a vážnější otázky. A vyvolá je právě toto svědectví, které s sebou přináší i živou přítomnost, účast s druhými a solidaritu. Takové svědectví je základní a všeobecně vzato i první složkou evangelizace. K jeho vydávání jsou povoláni všichni křesťané a mohou se takto stát i sku-

tečnými hlasateli evangelia. A tu myslíme především na odpovědnost, kterou mají přistěhovalci vůči zemím, které je přijímají.

22. Svědectví slovem života. Toto vše ale ještě stále nestačí, poněvadž i to nejkrásnější svědectví nebude mít po dlouhou dobu žádnou účinnost, nebude-li osvědčeno, odůvodněno a zvýrazněno – svatý Petr tomu říká "důvody vaší naděje"[srov. 1 Petr 3,15] – jasným a nepochybným hlásáním. Radostná zvěst, hlásaná vlastním životem, musí být tedy, dříve či později, hlásána přímo slovem života. Nelze mluvit o skutečné evangelizaci, když se při ní nehlásá i jméno, učení, život, zaslíbení, království a tajemství Ježíše z Nazareta, Božího Syna.

Dějiny církve, již od promluvy svatého Petra při seslání Ducha svatého, jsou spjaty a splývají s dějinami hlásání evangelia. V každém období lidských dějin církev, neustále podněcována tužbou hlásat evangelium, má jen jedinou starost: koho poslat, aby hlásal Kristovo tajemství, jakou řečí je šířit, jak dosáhnout, aby všude proniklo a aby je slyšeli všichni ti, kterým je určeno. Toto tzv. *kerygma*, čili katecheze, zaujímá v evangelizaci tak důležité místo, že se často stává přímo jejím synonymem, i když ve skutečnosti je pouze jednou její složkou.

23. Dynamika evangelizace. Hlásání evangelia nabývá své plné účinnosti a rozsahu jen tehdy, když každý, kdo je slyší, je rovněž správně chápe, přijímá, nechá se jím proniknout a přilne k němu celým srdcem. Znamená to přilnout k pravdám, které nám náš Pán ve svém milosrdenství zjevil. A co víc, znamená to zcela přijmout i nové zaměření života, tak, jak to vyplývá z evangelia, které vlastně celý život přetváří. Značí to jednoduše rozhodnutí se pro Boží království, tj. pro nový svět, pro nový stav věcí, pro nový způsob bytí a života, totiž života s Bohem, který právě evangelium otevírá. Takové rozhodnutí nemůže být ovšem jen abstraktní a teoretické, naopak projevuje se konkrétně viditelným vstupem do společenství věřících. Tímto způsobem ti, jejichž život se změnil, se stávají členy společenství, které již samo o sobě je znamením změněného a nového života. Tímto společenstvím je církev, viditelná svátost spásy [srov. 2.vatikánský koncil, dogmatická konstituce o církvi *Lumen Gentium*, 1, 9, 48; pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et Spes*, 42, 45; dekret o misijní činnosti církve *Ad Gentes*, 1, 5]. Vstup do církevní komunity se projevuje i jinými znameními, jež prodlužují a rozvíjejí ono znamení, jímž je církev. Pro evangelizaci je příznačné, že ten, kdo přijímá evangelium jako slovo spásy [srov. Řím 1,16; 1 Kor 1,18], vyjadřuje to i svátostným způsobem, tj. vstupem do církve a přijímáním svátostí, jež utvrzují přijetí evangelia milostí, kterou udělují.

Otázky k zamyšlení a diskusi v bratrském společenství

1. Co znamená "evangelizace" pro církev?
2. Proč je evangelizace kultur tak důležitá? A jak se může tato "inkulturace" evangelia uskutečňovat?
3. Jak můžeme my, sekulární františkáni, "evangelizovat" lidi, zejména ty, kteří jsou pokřtěni, ale svou křesťanskou víru nepracují, nebo ty, kteří hledají smysl svého života? Jakým způsobem můžeme být inspirováni příkladem svatého Františka?

II ČÁST: SPIRITUALITA A SOCIÁLNÍ NAUKA CÍRKVE

TÉMA 2 Z 9: Neděle Božího Milosrdenství, beatifikace papeže Jana Pavla II

Zamyšlení, výňatky a otázky P. Amando Trujillo Cano, TOR

1.květen 2011 bude pro katolíky a mnohé další památným dnem, protože byl svým nástupcem papežem Benediktem XVI. blahorečen zesnulý papež Jan Pavel II. Blahorečení proběhlo před basilikou svatého

Petra v Římě, ve městě, které vidělo a slyšelo Jana Pavla II. při jeho vynikající apoštolské službě, která trvala 26 let a 168 dní. Během této doby papež blahé paměti navštívil 129 různých zemí (při 104 mezinárodních cestách), a 259 měst a obcí v Itálii (během 146 cest). Celková vzdálenost jeho cestování odpovídá 29 cestám kolem světa. Datum zvolené pro toto oficiální prohlášení církve připadá na svátek Božího milosrdenství (II. neděle velikonoční). Oslava blahoslaveného Jana Pavla II. bude zapsána pro římskou diecézi a všechny polské dieceze na 22. října a bude se každý rok slavit jako památka. Ostatní mohou požádat o zapsání nezávazné památky [Dekret o liturgické účtě ke cti blahoslaveného Jana Pavla

II]. Svátek Božího milosrdenství rozšířil na univerzální církev Jan Pavel II. 30. dubna 2000 při příležitosti svatořečení polské sestry Marie Faustiny Kowalské. Papež Jan Pavel II. zemřel 2. dubna 2005, v předvečer neděle Božího milosrdenství. Tento ctihodný papež ve své homilii při svatořečení v posledním dnu velikonočního oktávu mluvil o "cestách milosrdenství" jako ústředním tématu, které nabízí hlásané Boží slovo. Přirozeně, také udělal několik odkazů na mimořádné duchovní zkušenosti sestry Faustiny. Zde jsou některé ze slov v ten den:

Je důležité, že pak přijmeme celou zprávu, kterou přináší Boží slovo této druhé neděle velikonoční. Ta se od nynějška bude jmenovat "Neděle Božího milosrdenství" v celé církvi. Liturgie v různých čteních ukazuje cesty milosrdenství, které ač znovuzaložené na vztahu každého člověka s Bohem, vytváří nové vztahy bratrské solidarity mezi lidmi. Kristus nás učí, že "člověk nejen přijímá a zakouší milosrdenství od Boha, ale je také volán k praxi milosrdenství vůči ostatním": „Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství! (Mt 5: 7). (Encyklika J.P.II. O Božím milosrdenství č. 14) Ukázal nám mnoho cest milosrdenství; to nejen odpouští hříchy, ale zasahuje do všech lidských potřeb. Ježíš se sklonil ke každému druhu lidské bídě, hmotné i duchovní. Jeho milosrdenství nás dosahuje skrze ruce natažené k utrpení člověka. Tak ho viděla sestra Faustina a oznámila to lidem všech kontinentů. Skrytá v klášteře v Krakově žila život, který byl chvalozpěvem na Pánovo milosrdenství: *Misericordias Domini in Aeternum cantabo* (Homilie Svatého otce při mši na náměstí svatého Petra při kanonizaci sestry Marie Faustiny Kowalské, v neděli 30. dubna 2000).

Karel Josef Wojtyła (18. May 1920 – 2. April 2005) je proslulý z tolika důvodů, že není možné je všechny popsat v krátkém zamyšlení, jako je toto. V této části měsíční nabídky je vhodné upozornit na vztah mezi

křesťanskou spiritualitou a sociální angažovaností sekulárních františkánů, a připomenout nesmazatelný přínos Jana Pavla II. k sociální nauce církve, i některá Poselství adresovaná mezinárodnímu vedení SFŘ.

V souvislosti s jeho přínosem k rozvoji katolického sociálního učení si připomeňme sociální encykliky, které se v tomto procesu staly milníky. Jeho první sociální encyklika *Laborem Exercens* ("O lidské práci"), vydaná v roce 1981 se zabývá právy a důstojností pracujících. Příležitostí k vydání bylo 90. výročí encykliky papeže Lva XIII. "Rerum novarum." Druhá sociální encyklika nese název "Sollicitudo rei socialis" ("O starosti církve o sociální otázky"), a vyšla v roce 1987 při příležitosti 20. výročí sociální encykliky papeže Pavla VI. *Populorum progressio* (O rozvoji národů). Jeho třetí sociální encyklika "Centesimus annus" (Stý rok) byla vydána v roce 1991, ke 100. výročí *Rerum novarum*. Analyzoval v ní sociální situaci v souvislosti s pádem komunismu. Mezi zbylými encyklikami je důležité se zmínit o jedenácté, s názvem *Evangelium Vitae* ("Evangelium života"), napsané v roce 1995. Zabývala se jak otázkami interrupce, eutanázie, embryonálními pokusy a jinými ohroženími lidského života, tak jeho posvátností a důstojností.

Na druhé straně, jeho poselství SFŘ během jeho setkání s vedením mezinárodní rady rovněž představují důležité mezníky v hledání cest ke splnění sekulárního františkánského povolání ve světě a v církvi v současné době. Zde jsou některá z jeho slov členům Generální rady SFŘ v roce 1982:

Pak vedle hodnot evangelia, i když stále do nich zapojeni, se z Řehole pronikavě vynoří lidská hodnota, kvůli které přijímáte, jako občané pozemského města a současně jako křesťané, časné světské a sociální závazky, abyste se stali kvasem v pozemské realitě. V ní se, díky svému povolání, cítíte jako doma, jako ve své vlastní a rodné zemi. S vědomím, že jste skrze křest královské kněžstvo, buďte ujištěni, že nikdo vám nemůže zakázat vstup do jakékoli pozemské, společenské nebo lidské reality, protože jste to vy, kdo jsou povoláni, aby vtiskli křesťanského a lidského ducha do všech těchto věcí. Přijměte pozvání ke zvláštnímu úkolu církve, který jsem určil všem mužům a ženám dobré vůle, aby se práci konkrétního člověka dostalo uznání, důstojnosti a smyslu, jaký má před Bohem. Aby v současné vážné situaci měla každá osoba právo najít naplnění a mohla mírumilovně spolupracovat na díle stvoření a pro dobro společnosti, v zaměstnání hodném člověka [Jan Pavel II členům Generální rady Sekulárního františkánského řádu, pondělí 27. září 1982][srov. Jan Pavel II, *Laborem Exercens*, 24]

Nakonec, vzpomeňme na některá slova z jeho vážných napomenutí, kapitulářům SFŘ v roce 2002:

"Církev očekává od jedinečného Sekulárního františkánského řádu velkou službu pro Boží království v dnešním světě. Chce, aby váš řád byl vzorem organické, strukturální a charismatické jednoty na všech úrovních tak, aby se prezentovat světu jako "společenství lásky" (Řehole SFŘ, čl.26). Od vás, sekulárních františkánů, církev očekává odvážné a důsledné svědectví křesťanského i františkánského života, které se zaměřuje na budování bratrštějšího a evangeličtějšího světa pro realizaci Božího království ... Pokud jste skutečně řízeni Duchem k dosažení dokonalé lásky v sekulárním stavu, "což je v rozporu se životem v průměrnosti, s minimalistickou etikou a povrchní zbožností" (*Novo Millennio ineunte*, n. 31), musíte být upřímně oddaní, "vysoké úrovni obyčejného křesťanského života" (tamtéž), ke které jsem pozval všechny věřící na konci Velkého jubilea roku 2000. [Jan Pavel II k SFŘ, v pátek 22. listopadu 2002]

Spiritualita věřícího laika; jednat s moudrostí

(*Kompendium sociální nauky církve*, č. 545-548)

Tento dokument pokračuje prezentací Dvanácté kapitoly z *Kompendia sociální nauky církve* napsané: *Sociální nauka církve a působení věřících laiků*. Tentokrát se zaměříme na *odstavce od č.545 do č. 548*. To zahrnuje následující témata: *Spiritualita věřícího laika a Jednat s moudrostí*. Tato témata jsou vhodná díky odkazu Jana Pavla II. v oblasti sociálního učení církve a některých jeho nabádání vůči SFŘ. Mistrně míchal oblasti víry a pozemské reality, hodnoty evangelia a lidské hodnoty, královské kněžstvo z laiků a jejich sociální poslání. Přes hluboké teologické reflexe a horlivé sociální analýzy podporoval to, co *Kompendium nazývá Autentická laická spiritualita*. Jeho angažovanost v zasazování se o mír, lidský život, rodinu, solidaritu, svobodu, sociální spravedlnost zakořeněných v hodnotách Božího království jsou závažným svědectvím o jeho vroucím přání nechat Krista plně vstoupit do života věřících, do církve a do světa.

b. Spiritualita věřícího laika

545. Věřící laici jsou povoláni k tomu, aby pěstovali autenticky laickou spiritualitu, která by je obrozila a činila z nich nové muže a ženy ponořené do Božího tajemství a zároveň zapojené do společnosti. Mají být svatí a mají ostatní posvěcovat. Taková spiritualita utváří svět podle Ježíšova ducha a uschopňuje člověka k tomu, aby dokázal pohlížet za hranice dějin, aniž by se při tom dějinám odcizil; aby pěstoval horoucí lásku k Bohu, aniž by při tom odkláněl svůj zrak od bratří, na něž dokonce dokáže pohlížet tak, jak je vidí Pán, a milovat je tak, jak je miluje on. Je to spiritualita, která se vyhýbá jak duchovnosti zaměřené jen na vlastní nitro, tak sociálnímu aktivismu: v životodárné syntéze dává jednotu, smysl a naději lidské existenci, jež je z mnoha různých důvodů roztržštěná a vnitřně protikladná. Prodchnuti takovou spiritualitou mohou věřící laici působit “jako kvas k posvěcení světa jaksi z nitra, a tak především příkladem svého života, vírou, nadějí a láskou hlásat Krista druhým lidem.” [*Lumen Gentium*, 31].

546. *Věřící laici musí upevňovat svůj duchovní a mravní život také tím, že budou zvyšovat svou kvalifikaci k plnění svých společenských úkolů.* Prohlubování vnitřních pohnutek a osvojování si stylu, který je potřebný pro působení v sociální a politické oblasti, je výsledkem vytrvalého a dynamického formálního procesu, který je zaměřen především na harmonii mezi životem v celé jeho šíři a vírou. Ve zkušenostech věřícího totiž “nesmějí existovat dva paralelní životy: na jedné straně takzvaný ‘duchovní’ život s jeho hodnotami a požadavky; na druhé straně život ‘světský’, tedy život v rodině, zaměstnání, sociálních vztazích, politické angažovanosti a kultuře.” [*Christifidelis Laici*, 59]. *Soulad mezi vírou a životem vyžaduje úsilí, které se vyznačuje moudrým využíváním prvků charakteristických pro křesťanský život:* Boží slovo jako východisko; liturgické slavení křesťanského tajemství; osobní modlitba; opravdová zkušenost života v církvi obohacená o specifickou formální službu kvalifikovaných duchovních vůdců; uplatňování sociálních ctností a vytrvalé úsilí o kulturní a profesionální formaci.

c. Jednat s moudrostí

547. Věřící laik má jednat podle požadavků vyplývajících z moudrosti. Právě tato ctnost napomáhá člověku k tomu, aby v každé situaci dokázal rozpoznat pravé dobro a zvolit odpovídající prostředky k jeho dosažení. Díky moudrosti se správně uplatňují morální zásady i ve zvláštních případech. Moudrost má tři složky: zkoumá situaci a hodnotí ji; vnuká rozhodnutí; dává popud k jednání. První složka se vyznačuje uvažováním a radou, protože danou situaci je třeba objasnit tím, že si člověk vyžádá různá mínění. Druhý krok spočívá v analýze a vyhodnocení dané situace ve světle Božího záměru. Třetí fázi představuje rozhodnutí, které se zakládá na předchozích fázích a umožňuje zvolit jednání, jež je třeba vykonat.

548. *Moudrost uschopňuje člověka k tomu, aby dokázal udělat správné rozhodnutí s realismem a odpovědností za důsledky svého jednání.* Značně rozšířené pojetí, které moudrost ztotožňuje s vychytralostí, utilitaristickou vypočítavostí, nedůvěrou nebo opatrnictvím a nerozhodností, je velmi vzdálené správnému pojetí této ctnosti, která patří k praktickému rozumu, neboť právě moudrost pomáhá rozhodovat *rozvážně a odvážně* o tom, co je potřeba vykonat, a stává se *měřítkem* dalších ctností. Moudrost potvrzuje dobro jakožto povinnost a zároveň ukazuje, jakým způsobem je má člověk uskutečňovat [srov. *Katechismus katolické církve*, 1806]. Je ctností, která vyžaduje zralé uvažování i zralou odpovědnost při objektivním posuzování dané situace a při rozhodování podle spořádané vůle.

Otázky k zamyšlení a k diskusi v bratrském společenství

1. Jakou máš zkušenost s milosrdenstvím ve svém životě sekulárního františkána?
2. Co tě nejvíc zaujalo na volání Jana Pavla II. být kvasem v pozemských skutečnostech?
3. Jak bys popsal *autentickou laickou spiritualitu*?

PODMANĚNÁ PLANETA

Svůj recenzní posudek musím začít osobně. Především vyznáním vděčnosti za tuto příležitost, pocitem radosti, že mohu být jedním z prvních čtenářů. Vždyť nejsem přírodovědec, a k tématu jsem přitahován spíš spirituálně než čistě vědecky. To, že jsem se rozhodl přijmout tuto výzvu, si sám před sebou ospravedlňuji takto: planetu Zemi si podmanil *homo oeconomicus*, a k otázkám po smyslu ekonomického systému se už hlásím i jako teoretický ekonom. Otázky finality ekonomie a tázání se po údělu člověka na zemi pak mají v mém chápání i onu spirituální dimenzi, jíž se věnuji v oblasti katolické sociální nauky. Konečně- autora znám a sleduji jeho snažení po větší část naší profesní dráhy na UK, ale už dříve, přinejmenším od *Kosovy hory*. Podílím se na mezifakultním interdisciplinárním kurzu *globalizace* pro studenty Univerzity Karlovy, u jehož zrodu Bedřich Moldan stál a na jehož trvání má výjimečné zásluhy. Spojuje nás i osobnost tragicky zahynuvšího přítele Josefa Vavrouška, jehož Cenu jsem na fakultě sociálních věd inicioval a mám dosud na starosti. A zaměření této ceny na hodnoty naší civilizace a ochranu životního prostředí, to je to společné, co nás spojuje...Konečně, publikaci recenzují ještě další dva recenzenti, takže částečnost mých znalostí v projektu knihy tak velkorysém nemusí vést k nedostatečnosti odborného posouzení.

Už název knihy, jak jej autor zvolil, sám poukazuje k meta-fyzickému rozměru přírodovědného pojednání o planetě Zemi. V závěru se autor hlásí ke slovu z prvních stránek bible, z knihy *Genesis*. Zemi si máme my lidé *podmanit*- v metaforickém jazyce starých Izraelitů to člověku ukládá sám Bůh. Zemi máme *naplnit*: a celou knihou Bedřicha Moldana se vine základní perspektiva, pohled na naši dobu –*světověk* / R.Palouš/: žijeme v antropocénu, v době, kdy člověk jako přírodní druh svou aktivitou ovlivňuje parametry přírody, všechny ostatní přírodní druhy a život sám, a to už v planetárním měřítku. Je *podmaněná země* naplněním Božího záměru s člověkem? To je problém, který je jádrem knihy, včetně inventury všech porušeností přírodního řádu, u jejichž začátku je člověk. Navíc: podmaněná země naznačuje dokonaný stav- nicméně podmaňování rychle pokračuje. Člověk sám je problém; a jsou ekologové, kteří za prapříčinu narušení řádu přírody považují právě tento antropocentrismus judaismu pokračující v křesťanství, i když dnes náš civilizační model přebírají jiné civilizace-Čína a Indie, a podmaňování tam má ty nejvážnější důsledky. Kritiku křesťanského antropocentrismu Bedřich Moldan nezastává; nicméně i angažovaný křesťan musí připustit, že *antropocén* se zrodil právě v kulturním a náboženském lůně naší židovsko-křesťanské- euroamerické civilizace. Tedy my lidé Západu především jsme odpovědní. A adresněji: my ekonomové. Antropocén začíná zrodem kapitalistické tržní ekonomiky a moderní politické ekonomie jako vědy. Antropocén začíná tehdy, kdy se člověk rozhodl, že má „právo jít za štěstím“ /B.Franklin/, a kdy štěstí bylo pochopeno jako „bohatství národů“ /A.Smith/. Kapitalismus jako nejdynamičtější společenský systém změnil tvářnost světa za nějaká dvě století neskonale víc než předchozí uspořádání za celá tisíciletí, a vývoj jakoby se zrychloval- daleko nejvýraznější stopu zaznamenává autor jen za posledních 50 let /str.48/..

Charakteristika života v antropocénu je tématem první části knihy, která je- jako celek- strukturována do částí A až E. „Panování“ lidí na zemi má však kromě imponujících projevů řadu nezamýšlených vedlejších, ale přitom vážných „negativních externalit“. Autor o řadě z nich pojednává, jiné jen zmiňuje. „Staré zátěže“ jsou flagrantními, do očí bijícími doklady kořistnického přístupu člověka k přírodě, stejně jako rychlý růst odpadů všeho druhu. Koncept „negativních externalit“ je znám poměrně dlouho, stejně jako recept na „internalizaci“ těchto externalit, nicméně vývoj hospodaření v antropocénu ukazuje, že hospodářství ve skutečnosti má daleko víc vedlejších účinků než si „imperiální ekonomie“ byla schopna připustit. Jiné dopady se týkají člověka samotného a tak i pojem „externality“ selhává, protože negativní nezamýšlené důsledky dopadají na člověka samotného. Jedná se o zdravotní rizika potravinářství a farmacie: antropocén byl též nazván věkem *medikalizace*, v němž člověk za život konzumuje dříve nevídaná množství farmak. A farmaka slouží dokonce už jako zábrana vzniku života samotného i jako hrozba jeho umělého ukončení. Léčení nemocí v antropocénu /str.27/ je pojato jako jednostranný úspěch; zamlčeny zůstávají

možná rizika medikalizace /“chemizace“ léčení/, která mohou mít vážné degenerativní účinky na další generace. Každý úspěch prenatalní medicíny je dvojsečný: zachraňuje jedince „v rozporu s přírodním výběrem“. Kvalita mužského semene-spermatu- je vážným signálem...Člověk jako přírodní druh se v antropocénu začal ve svém sexuálním a populačním chování zcela vydělovat ze zákonů přírody: na straně jedné „reguluje“ natalitu ukončováním vývoje zdravých počatých jedinců v řádech desítek milionů ročně, na straně druhé zachraňuje nákladnými postupy i nevyvinuté a slabé jedince. Pokroky v diagnostických a léčebných postupech medicíny antropocénu jsou fascinující; nicméně výzkumu možných rizik pro další generace je věnována nepřiměřeně malá pozornost. Vybavuje se mi hlasování na vědecké radě, v němž výzkumný projekt FaF Hradec Králové, který měl být zaměřen na možné dlouhodobější důsledky užívání farmak v populaci nedostal dostatečnou podporu od zástupců oněch pěti lékařských fakult, jež UK má. A nejde jen o farmaka: potravinářský trh antropocénu se řídí vlastními ekonomickými zákony, podle nichž výroba, doprava, skladování a obchod si vyžadují prodloužené lhůty trvanlivosti všeho toho „čím je živ člověk“, a užívané stabilizátory rostou nad všechny meze. Jde doopravdy o vládu člověka- nebo o jeho zotročení, upadnutí do područí moci peněz?

Část B je věnována konceptům udržitelného rozvoje a „přírodních služeb“. Pojetí „služeb“ jež příroda člověku poskytuje je pozoruhodné, a i zde by nebyl problém najít ukotvení až na úrovni biblické tradice: to vše položil Bůh „člověku k nohám“. V těchto částech je kniha apoteózou-oslavnou „vědeckou básní“, člověku se vybavuje Píseň o bratru Slunci Františka z Assisi. Antropocentrismus obsažený v „Miléniovém hodnocení ekosystémů“ je mimo diskuzi; nicméně hodnocení odráží vědomí bohatství darů, jimiž nás Příroda obdařila, i postoj pokory člověka, a vděčnosti za tak skvělé dary.

Naproti tomu klíčový koncept udržitelnosti rozvoje je z hlediska biblické perspektivy problematičtější. Vlastně i na úrovni přírodovědné je tento koncept –přísně vzato- trvale neudržitelný. Není pochyb o tom, že slunce jednou vyhasne, a s ním by vyhasl nutně i život na podmaněné zemi. V našich „lidských měřících“ času jde ovšem o horizonty čistě teoretické, takže v tom bych problematičnost konceptu trvale udržitelného rozvoje nespatoval. Celá kniha Bedřicha Moldana je ovšem věnována problému rizik, že „antropocén“ skončí daleko dříve- v důsledku činnosti člověka. /Pak by mohlo následovat dlouhé období planety země člověkem už nepodmaněné, s životem sice vážně poškozeným, ale pořád ještě trvajícím/. Vlastní problematičnost konceptu trvalé udržitelnosti je v tom, že populační růst a hospodářská činnost člověka mají nevyhnutelně za následek přibližování eschatologie, konce dějin. To je poselství židovsko-křesťanské civilizace, z níž a v níž se antropocén zrodil. Ostatně i kritéria formulovaná v rámci konceptu udržitelnosti tuto nevyhnutelnost odrážejí: tím, že relativizují podmínky udržitelnosti. Přírodní druhy „konkurující člověku“ vymírají, jde jen o tempo této degradace.

Mým cílem není- ani v nejmenším- zpochybňovat koncept udržitelného rozvoje ve smyslu úběžníku našich snah. Člověk jako „pastýř stvoření“- jak s odkazem na nedávno zemřelého starozákonního teologa prof.Hellera- autor užívá tohoto poslání člověka vůči přírodě-se má ze všech svých sil, celým rozumem a celým srdcem usilovat o to, aby svěřenou planetu mohl předávat s ohledem na další a další generace. Tomu má být podřízeno jeho veškeré usilování o zlepšování vlastního údělu na zemi. Ale ať se člověk snaží sebevíc- trvalost rozvoje nemá člověk ve své moci.

Novozákonní tradice radostné zvěsti –evangelia- překvapivě a paradoxně vyúsťuje v Apokalypsu. Přelom tisíciletí nevedl jen k ekologickým iniciativám OSN a dalších nadnárodních institucí, ale i k teologicko-sociologickým úvahám o symptomech přicházejícího „konce časů“- vedoucí katedry křesťanské sociologie na Ženevské univerzitě Patrick de Laubier tak nazval i svou knihu /Čas na konci časů/, a mezinárodní konference ve francouzském Angers končila prohlídkou restaurovaného souboru 40 středověkých tapisérií „Zjevení sv.Jana“. Jaký smysl má připomínání apokalypsy v recenzním posudku na přírodovědnou monografii?

Opírám se o vztahy vědeckého poznání a víry-Zjevené pravdy, tak jak jim porozuměl II.Vatikánský koncil: vědecké poznání, které je poctivé, trpělivé, vytrvalé, nemůže být v rozporu s vírou v náboženském slova smyslu. Jsem přesvědčen, že právě takové vědecké poznání přináší monografie Bedřicha Moldana. Celá část C „Stav biosféry“ je fascinujícím shrnutím všeho toho, co jednotlivé přírodovědné obory dovedou říci o naší „sestře-matce Zemi“ jak s láskou oslovuje sv.František- patron ekologie- „podmaněnou planetu“, a už v tom jeho oslovení je nejhlubší pochopení toho, jak rozumět „podmanění“ země a „vláde“ nad přírodou: jde o vládu podřízenou lásce a o podmanění si láskou. V tom pojmenování nejužšího příbuzenství

člověka a země je obsaženo i vědomí, že osudy planety a člověka jsou spojeny nerozlučitelně. Necítím žádnou potřebu vyjadřovat se při této příležitosti ke sporům mezi „evolucionisty“ a „kreacionisty“. Je zřejmé, že Bedřich Moldan jako přírodovědec staví na evolučních hypotézách a argumentacích; nicméně z celku části shrnující už naše dnešní poznání je zjevná oslňující skutečnost, že existence nás lidí, s našimi potenci- alitami poznávání i se všemi „službami“ sestry-matky Země- se všemi dary vnitřními i vnějšími, je tak vý- jimečnou kosmickou událostí, a tak matematicky nepravděpodobnou výslednicí celých řetězců podmíně- ných hypotéz a naprostých singularit, jež ve svém celku- nakolik můžeme „dohlédnout“- nemá ve vesmíru obdoby. Helio-centrický světový názor, který už dávno nikdo nezpochybňuje, nemění nic na tom, že pod- maněná planeta je „středem vesmíru“.

Část D „Odpovědi“ Moldanovy monografie je syntézou všeho toho, co se člověk- poučený a vědomý si rizik evoluce antropocénu- snaží dělat, aby zabránil blížící se zkáze. A znovu opakuji: to všechno má svou velkou hodnotu, nic z toho si nezaslouží zpochybňování, a to bez ohledu na reálné šance úspěchu. Biblická a teologická perspektiva k tomuto snažení jen přidává své meta-fyzické ospravedlnění, a nabízí naději i tam, kde se ji zákony fyziky, chemie, biologie,...už nemohou dobrat. Vybabuje se mi osobnost francouz- ského antropologa, teologa a filozofa Theilharda de Chardin, jehož myšlenkami byla má generace oslovo- vána před 40 lety v době ideologického uvolnění ze sevření dialektickým a historickým materialismem. Antropocén v tomto pohledu lze chápat jako účast člověka na „stavbě světa“, jako lidský podíl na naplnění Božího záměru s člověkem, a evoluci- včetně degradujících a odumírajících částí - jako „růst stromu“ v němž i bolest, utrpení, ba i smrt každého jednotlivce nacházejí svůj hluboký smysl, a nabývají svou jedi- nečnou, neopakovatelnou hodnotu. Příslib „nového nebe a nové země“ zde není míněn ve smyslu stěhování se na jiné planety, jež by si člověk také rád „podmanil“- jak se lze dovědět ze sci-fi vizí některých dnešních astrofyziků, ale jako zcela nová dimenze bytí, v níž se člověku antropocénu otevírá prostor naděje i tam, kde už-mimo víru- nelze dohlédnout. Nejde vůbec o to, vést spor mezi „fyzikou“ a „meta-fyzikou“, mezi vědou a vírou, mezi těmi, kdo „uvěřili“ a kdo uvěřit nemohou. Jde o nalezení společného jazyka a o společ- nou vizi pro společné usilování ve směru nápravy věcí lidských. Nevadí-li mi ani v nejmenším přijetí hypo- tézy „Velkého třesku“, který stojí na počátku nekonečně dlouhého řetězce podmíněných hypotéz od neživo- ta k životu- proč by zastánci evoluce měla vadit hypotéza „nové země“ a- „nového nebe“? Uvědomuji si, jak obdivuhodné a cenné je usilování těch vědců, kteří i celoživotně pracují proti symptomům a příčinám ekologického zmaru, aniž by jim přitom bylo dáno opřít se o „skálu víry“. Vždyť právě tím co dělají a jak to dělají- jsou blíže nárokům, jež Zjevená moudrost klade na člověka- dokonce i tehdy, kdy si toho nejsou ani vědomi.

Část D obsahuje i pasáže o ekonomii, a o její aplikaci na oblast přírodních zdrojů a životní prostředí / D11/. Už předtím /D10/ -v úvahách o kvalitě lidského života- dává autor najevo velkou poučenost o me- zích ekonomického redukcionismu a o nedostatečné vypovídací schopnosti běžných ukazatelů economic- kého rozvoje. Už jen zahrnutí dobra mezilidských vztahů a subjektivně vnímaného štěstí do těchto subkapi- tol je neobyčejně podnětné. Ekonomie samotná totiž zůstává často ve vězení dilematu sebe-zájmu koncent- rovaného jen na růst materiálních statků. To platí mnohdy i o čelných představitelích institucionální školy, k níž se hlásím: i tak věhlasní Nobelisté jako Ronald Coase /při úvahách o externalitách/ či Douglass Nor- th /v teorii institucionální změny/ mají jako víceméně samozřejmou součást paradigmatu ekonomie- jako něco, co je „vytknuto před závorku“- postulát, že „více je vždy lépe“- a naplnění tohoto imperativu musí ustoupit všechno: příroda, méně efektivní kultury a „nekonkurenceschopné“ instituce. Právě v tom spočívá „imperiální charakter“ ekonomie, a vlastně až vědci z jiných, příbuzných společenských vědních oborů, muse- jí přispěchat ekonomii na pomoc ve zjevné krizi jejího paradigmatu- jako je tomu např. u rovněž Nobelou cennou vyznamenaného amerického psychologa Davida Kahnemana. Hedonistický „žentour spotřeby“ je obrazem archaického zařízení-symbolu otročení člověka-i dobytčete- jenž má ukázat, že člověk antropo- cénu –tolik si zakládající na své svobodě-včetně svobody „suverénního spotřebitele“- má rozhodně na víc než na otročení konzumu- s jeho často až katastrofálními ekologickými důsledky.

Širší pojetí environmentální ekonomie dává šanci k tomu, aby se ekonomie jako věda „vymanila“ z vězení svého redukcionismu, a tak přispěla ke změně v chápání „podmanění“ země. Ekonomie to přiroze- ně neumí jinak, než peněžním oceněním vzácných zdrojů, přírodního prostředí a „kapitálu“, tedy i těch komponent, jež nepodléhají tržnímu ocenění /alespoň ne dosud/. Takové postupy vyvolávají odpor „nalevo“ i „napravo“ orientovaných fundamentalistů. Pro jedny je zruďné už kalkulování s cenou přírody a jejích „služeb“ pro člověka, pro druhé je ocenění umělé a je dokladem „intelektuální pýchy“- ve víře, že trh

si vše co bude potřebovat „včas ocení sám“. Nepřikláním se ani k jedné ani ke druhé krajnosti- zdá se mi, že v souladu s autorem. Jde o cestu- jakkoliv opět omezených možností- k poukazu pro ekonomii, že-jako každá věda- potřebuje mít svůj vlastní korektiv, vědomí jejího omezeného místa v životě člověka /Frank Knight/.

Jednou ze zvažovaných cest ke zlepšení ekonomických nástrojů k ochraně životního prostředí je přechod k ekologické daňové reformě /str.206/. Autor poukazuje na problémy s touto novou daňovou filozofií, i na určité pozitivní zkušenosti, k nimž došli v některých zemích nakloněných pro změnu. Méně jsou v monografii zmapovány kompaktní zájmové skupiny „odporu vůči změnám“. Tak zůstává neodpovězena otázka – „záhada“- i stávajících daňových systémů: proč je letecký benzin osvobozen od zdanění, a proč tato „pozitivní diskriminace“ jednoho z nejvzácnějších energetických zdrojů nechává „v klidu“ i ty nejhrovnější zastánce „rovného zdanění“ !?

Hypotéza, která se nabízí, klade otazník nad šanci, že ve strategiích velkých podniků zvítězí filosofie „win-win“; až dosud převažují řešení, v nichž ne všichni získávají, a proto nakonec „prodělávají“ všichni: na „veřejných statcích“. Od autora-přírodovědce- lze sotva očekávat, že se jeho-beztak mnoho-dimenzionální monografie- vydá ještě cestou pátrání po zájmech VBE /very big enterprises/, a po „strukturách zla“ -“hříchu“ v sociální etice katolické sociální nauky- které se bohužel nevyhýbají ani našemu svobodnému světu. Uvažování tímto směrem je spojeno nejen s riziky „upadnutí v nemilost“ mocných tohoto světa, ale i s možností vzniku pocitu marnosti a s rezignací na úsilí o zlepšení stavu naší podmaněné planety. Na druhé straně, bez zvažování těchto sil, hrozí environmentalismu preskripce vedené „přáním, jež je otcem myšlenky“. Sám za sebe vidím jediné východisko v osobní víře ve smysl práce, jež pomáhá-aspoň po krůčcích- „budovat novou zemi“- i při plném vědomí hrozby možné apokalypsy, jež přesto nezabavuje člověka „pravé radostí“. Světlo, které člověku dává takové usilování, není „světlem protijedoucího vlaku“- jak doufá i Bedřich Moldan v epilogu své monografie..

Na závěr co se očekává od recenzního posudku, i něco navíc. Tedy: monografii Bedřicha Moldana vřele doporučuji k publikování v nakladatelství Univerzity Karlovy v roce 660. výročí jejího založení. Text, který jsem dostal k posouzení, je v části tabulek a příloh zatím ve stádiu „polotovaru“. Já však nejsem ten, kdo by mohl posuzovat číselné a statistické podklady, a tak mi nic nebrání ve vyslovení mého doporučení k publikaci už v této fázi. /Co však mohu vyjádřit i k tomuto aspektu Moldanovy monografie, to je obdiv k bohatství empirického materiálu, četnosti pramenů a jejich aktuálnosti/.

V části D9 autor pojednává o nanejvýš důležitém vzdělávání v oblasti jeho celoživotního zájmu. Nuže, jsem hluboce přesvědčen, že monografie Bedřicha Moldana „Podmaněná planeta“ splňuje všechny předpoklady k tomu, aby se stala „kompendiem“, základním textem pro vzdělávání mladých i dospělých v nauce o naší sestře-matce zemi, s níž je životně spojena budoucnost příštích generací. „Správa věcí veřejných“ /D1/ je u nás přes veškerou možnou kritičnost v našich českých podmínkách v unikátní situaci: posty ministrů pro životní prostředí i pro školství zastávají „zelení ministři“, a autor výjimečné monografie je aktivním politikem-senátorem nejsilnější vládnoucí strany. /Jen dodávám, že téma monografie je- nebo by přinejmenším mělo být- velice blízké i naší třetí -či přesněji druhé- vládnoucí politické strany: ochrana životního prostředí je integrální částí nedávno vydaného Kompendia sociální nauky církve/. Nevím, kdo by se měl této iniciativy ujmout, ale jsem přesvědčen, že tuto šanci- vydání monografie „Podmaněná planeta“- by náš vzdělávací a výchovný systém neměl promarnit.

Konečně, cítím se zavázán i k dalšímu návrhu, k němuž nemám ovšem rovněž žádné institucionální pověření. Věřím, že pokud monografie Bedřicha Moldana bude připravena i ve svých tabulkových, grafických a obrazových přílohách a v celkové knižní kultuře odpovídající jejímu významu, pak bude –dle mého přesvědčení- ozdobou edičního plánu Karolína za rok 2008, a zaslouží si i odpovídající veřejné ocenění. Když už ne pro pocit satisfakce autora, tak pro probuzení veřejného zájmu. Neboť- jak říká titul v Paříži nedávno vydaného sborníku „je to člověk, o kterého tady běží“.

V Praze a v Kostelci nad Černými lesy 1.- 4. května 2008.

Prof. Ing. Lubomír Mlčoch, CSc.

O knize Podmaněná planeta (a nejen o ní) s Bedřichem Moldanem

Knihy Podmaněná planeta je v českém prostředí výjimečná tím, že spojuje výchozí přístup přírodovědce s pohledy společenských a technických věd. O této jeho zásadní práci jsem se od významného českého vědce, profesora Univerzity Karlovy, ředitele Centra pro otázky životního prostředí a politika Bedřicha Moldana dozvěděla mnoho skutečností, nad kterými je třeba se vážně zamyslet, a to i z hlediska výchovy mladé generace.

Na Univerzitě Karlově se uděluje jednou za rok rektorská cena, a to v kategorii přírodní vědy a lékařství a v kategorii humanitní a sociální. Já jsem byl jistě po delším váhání zařazen do přírodních věd. Je třeba říct, že nejrůznější ceny za vědecká díla, monografie apod. zpravidla sklízí knížky, které přispívají k rozvoji určité disciplíny. Moje kniha se tomu velmi vymyká - překračuje hranice mnoha disciplín a navíc to není vědecké dílo, aspoň ne moc. Takže jsem byl velice překvapen, že se univerzitní kolegium rozhodlo moji knížku ocenit a jsem tím velmi potěšen. Je to opravdu zvláštní věc, že cenu obdržela ne nějaká jaderná fyzika nebo ekonomie, ale takováto celkem skromná knížka. A jak vznikla? Už mnoho let přednáším předmět, který se jmenuje Globální otázky životního prostředí. Na toto téma jsem už napsal asi troje skripta, a tak jsem si řekl, že to jednou musím dát nějak dohromady.

Základní představou, ze které text vychází, je, že si lidé planetu Zemi skutečně podmanili. Spousta lidí to nerada slyší. Na jedné straně říkají: *Jak si můžeme podmanit něco tak mohutného, to zní komunisticky – poručíme větru, dešti.* Jiní zase říkají: *Je zbytečné o tom takto hovořit, protože lidé jsou samozřejmě jediní, o které jde.* Já si ovšem myslím, že lidé se stali biologickým druhem, který svého výjimečného postavení využil tak dokonale, že je nás dneska skoro sedm miliard. Když se vezme hmotnost biomasy lidí, je rozhodně větší než kteréhokoliv živočišného druhu. Na váhu je nás víc než kterýchkoliv zvířat, a to je vážná věc. Velmi dobře tuto situaci vystihuje terminologie navržená v roce 2000, která se postupně dosti prosazuje. Nový termín pro současnou epochu je antropocén. Koncovkou –cén připomíná geologická období a je to taky tak míněno. Tady prostě nastalo úplně nové období srovnatelné svým významem s minulými historickými obdobími, které je ale charakterizováno tím, že se lidé se stali dominantní přírodní silou. Teď samozřejmě můžete říct: *A co tsunami v Japonsku a zemětřesení a velké vulkanické výbuchy, záplavy a já nevím, co všechno?* Je pravda, že tohle lidé nedovedou. Když se ale podíváme na lidské aktivity a celý jejich dopad, musíme uznat, že lidské síly se, co se týče povrchu naší planety, rozhodně těm přírodním vyrovnávají a v mnohém je předčí.

Začátek antropocénu je symbolicky posazen na konec 18. století, přesněji řečeno do roku 1874, což je datum, kdy byl vynalezen parní stroj. S parním strojem začala éra využívání všech přírodních zdrojů takovým způsobem, jak to dneska známe. Antropocén se vyznačuje především tím, že neobyčejně přibýlo lidí. V době začátku antropocénu, řekněme tak na začátku 19. století, bylo na Zemi 800 milionů obyvatel a dneska je nás skoro sedm miliard. Od chvíle, kdy se poprvé objevil na Zemi náš druh homo sapiens, což bylo přibližně před 200 000 lety, lidská populace narůstala postupně. A za celých těch 200 000 let populace v různých obdobích pomalu stoupala, nejdřív v lovecko-sběračském, pak v zemědělském, ale teprve průmyslové období zaznamenalo takovýto obrovský růst. Nejen počet lidí, ale nejrůznější atributy lidské civilizace, jako je třeba spotřeba energie, produkce potravin a spousta dalších věcí, mají podobný charakter: pomalu rostou 200 000 let a pak najednou během posledních 200 let nastává bouřlivý, obrovský skok, který vlastně pokračuje do dneška. Já zdůrazňuji svým studentům, že takovým velmi charakteristickým rysem antropocénu je nejen to, že došlo k naprosto zásadním, bezprecedentním změnám, ale že navíc jsou ty změny stále rychlejší. Jestli je něco opravdu naprosto univerzálním rysem současného antropocénu, tak je to právě rychlost změn.

Dalším základním rysem současné éry je technická civilizace. Technika, která je závislá především na využívání energie fosilních zdrojů, ropy, uhlí, zemního plynu, je hlavní hnací silou a přináší všechny ty změny, kterých jsme svědky. Ale tím, jak jsme často technikou oslněni, zapomínáme na to, že jsme pořád závislí na službách, které nám poskytuje příroda. Mohl bych samozřejmě hovořit velmi dlouho o tom, jak se antropocén projevuje. Ale když hovoříme o silách, kterými člověk dneska vládne, tak jen jediný příklad: všichni vědí, že egyptské pyramidy jsou mohutnými stavbami, které jsou vidět dokonce z dalekého vesmíru, a všichni víme, že to asi nebylo jednoduché je postavit. Víme, že tam po dlouhá léta pracovaly tisíce lidí. A zajímavé na tom je to, že tehdy se používala téměř výhradně energie lidských svalů. Když ji přepočteme na nějaké jednotky, zjistíme, že hlavní šéf stavby pyramid měl k dispozici přibližně

tolik energie, jako má dneska řidič velkého buldozeru. Jediného buldozeru. Z toho je vidět ten obrovský potenciál, který má dnešní technika.

Člověk využívá různé služby a různé dary, které mu příroda poskytuje, a to v podstatě zadarmo. Velmi dobře všichni víme, že zátěž prostředí je enormní a roste stejnou rychlostí, jako roste ekonomický výkon a všechny ty věci, které velmi dobře známe. Lidé nutně došli k poznání, že ekonomický a technický pokrok sebou nese i devastaci všech přírodních zdrojů a obrovskou zátěž životního prostředí. To bylo zřejmé přibližně v šedesátých a sedmdesátých letech. Určitým mezníkem byla Stockholmská konference v roce 1972, kterou uspořádaly spojené národy a kde se konstatovalo, že planeta je skutečně lidskou činností vážně ohrožena a že je potřeba s tím něco dělat. Postupně se uplatnila různá opatření, třeba čistírný odpadních vod, filtrační zařízení – masově se začaly skutečně stavět až v 70. – 80. letech, i když byly známy už dříve. Mělo to za následek, že se některé věci, jako třeba ovzduší v evropských městech, přece jenom zlepšily.

Je možné rychlý ekonomický růst sladit s ochranou životního prostředí? To je ústřední téma velmi zajímavé knihy, která vyšla v 70. letech pod názvem *Meze růstu*. Ta si položila otázku, zda jsou různá opatření na ochranu životního prostředí, po kterých volala Stockholmská konference, vůbec možná, když má hospodářský růst takový exponenciální charakter. Vědci analyzovali období od roku 1900 do roku 1970 a zjistili, že za celou tu dobu všechny parametry rostou exponenciálně, a to velmi rychle. Takže si položili otázku, zda takovýto hospodářský růst sám o sobě (v podstatě jakýkoliv hospodářský růst) je kompatibilní s účinnou ochranou životního prostředí. Otázka, která byla tak dramaticky položena v roce 1972, vlastně zůstává otevřena dodnes. Jsou lidé, kteří se zastávají ekonomického růstu, a jsou lidé, kteří naopak říkají, že tato cesta není udržitelná a že je potřeba s tím něco dělat. Ekonomové a různí technicky orientovaní lidé a myslitelé se o to sami mezi sebou velmi přou.

Dneska roste tábor těch, kteří říkají, že s ekonomickým růstem tak či onak asi bude potřeba přestat, protože zkrátka s ochranou životního prostředí a celé planety kompatibilní není. Když potom přijdou různé krize, jako nedávná celosvětová krize finanční a ekonomická, tak právě tito lidé říkají: ta krize je něco, co nám ukazuje, že nejedeme dobrým směrem. Krize může být samozřejmě pojímána jako začátek něčeho nového, co přinese změnu směru a změnu základních přístupů. Ale když se podíváme na výsledky, které nám krize přinesla, vidíme, že se všichni politici a ekonomové shodují a radují z toho, že je krize za námi a že máme zase nastartovaný hospodářský růst. Všichni jásají, jak je to bezvadné. Takže je vidět, že otázka je pořád otevřená.

Nedávno vyšla kniha Tima Jacksona, která se jmenuje *Prosperita bez růstu*. Ekonomové už mají příklady takového nastavení ekonomiky, aby mohla fungovat i bez růstu. Ale to pořád rozhodně není hlavní názorový proud. Ten chce prostě růst, růst, růst. Já jsem přesvědčen o tom, že ještě minimálně příštích dvacet, třicet, možná víc desetiletí bude převládat růstové paradigma, představa, že nic jiného není možné. Že nic jiného než hospodářský růst nedokáže likvidovat chudobu a zlepšovat životní úroveň. Pokud se nám podaří přijmout možná smutnou a dosti tvrdou realitu a pochopit, že jít jen cestou neustálého ekonomického růstu není možné, myslím si, že ještě není úplně všechno ztraceno. Existují koncepty, které říkají: *Tak dobře, pojďme růst, mějme hospodářství zvzkvétající, ale učiňme to v mezích, které jsou dány určitými planetárními limity*. Hovoří se tedy o planetárních mezích, z nichž u některých už se podařilo kvantitativně stanovit, kam až je možno jít. Ty meze se týkají všech základních globálních věcí, například živé přírody, využití území, oceánů, atmosféry, a zatím jich bylo stanoveno devět. Podle mého názoru je tady jistá naděje. To je optimistický závěr, ke kterému spějí. Můžeme se dočkat toho, že si lidé konečně uvědomí, že meze tady jsou, a že budou ochotni pohybovat se v tom, co nazýváme bezpečný operační prostor, a ty meze nepřekročí.

Úspěšný příklad, že to skutečně jde, se týká ozónové vrstvy, což je vrstva zvýšené koncentrace ozónu ve stratosféře, která úspěšně filtruje nebezpečné záření ze Slunce. Tahleta ozónová vrstva se vytvořila v dávné minulosti zhruba před 400 nebo 500 miliony let a pořád chrání zemský povrch před velmi nebezpečnými paprsky. Dokud nebyla, život na Zemi se nemohl moc rozvinout a existoval jenom pod vodní hladinou, protože ta tyto paprsky stínila. Díky tomu, že se vytvořilo dost kyslíku, ze kterého se ozón ve stratosféře vyrábí, rozvinul se život i na souši. Tak to funguje stovky milionů let. A najednou přišel člověk, který ve třicátých letech vynalezl fantastickou chemikálii zvanou freon a začal ji používat do sprejů a do všeho možného. Jenže se ukázalo, že freony a látky jim podobné velmi účinně ozónovou vrstvu ničí. Na-

jednou se tedy odborníci začali velmi obávat toho, že pokud se výroba freonu úplně nezlikviduje nebo alespoň výrazně neomezí, bude to mít opravdu fatální následky. To záření není totiž nebezpečné jen pro lidi, ale pro naprosto všechny živé organismy. Lidé se tedy přece jen zmobilizovali (jak, to je dlouhá historie), a to proti vůli všech možných výrobců těch freonů, zástupců chemických koncernů a zemí, ve kterých se koncerny nacházely. Ti říkali: *Když freony zakážete, tak stovky tisíc lidí přijdou o místa a my úplně zkrachujeme a vaše ekonomika taky zkrachuje.* Tohle zaznívalo třeba ve Francii nebo ve Velké Británii, které byly jedněmi z hlavních výrobců freonu. Přesto se podařilo uzavřít mezinárodní dohody, které jsou dodržovány a které, jak se dneska ukazuje, dokážou ozónovou vrstvu ochránit. Lidé se zkrátka bez těchto a mnoha dalších fantastických chemikálií prostě musí obejít a obejdou. Je na tom zajímavé, že v době, kdy byly všechny tyto mezinárodní smlouvy uzavřeny, nevědělo se vlastně ještě úplně přesně, do jaké míry může záření škodit a do jaké míry může být neexistence ozónové vrstvy nebezpečná. To se prokázalo až později. Přesto se podařilo poměrně včas zasáhnout. Bylo už sice za pět minut dvanáct, ale přece jen to vypadá, že si příroda nakonec pomůže. Sice jí to bude trvat několik desetiletí, ale naštěstí poničení ozónové vrstvy nebylo ještě tak veliké, aby představovalo nějaké vážné nebezpečí. To je tedy příklad, který vede k určitému optimismu.

Podobný příklad, který už tak optimistický závěr nemá, protože zatím nemá závěr žádný, je globální změna klimatu. To je něco, co se v naší vlasti moc nenosí, a to zejména díky panu prezidentovi, který nás všechny přesvědčuje, že jde o nesmysl. Pan prezident se ale bohužel velmi mýlí, protože to je velmi vážná věc. Mezinárodní společenství změnu klimatu samozřejmě uznává a snaží se proti ní něco dělat. Co všechno se musí stát, aby se vůbec začalo něco dít? Nějací odborníci musí především říct, že je tady problém. Za druhé se ten problém musí kvantifikovat, musí se určit, kam se může a kam už se nemůže, což u ozónu trvalo pár desítek let. Toto je samozřejmě věc odborníků – ti musí postupně na svou stranu dostat veřejnost a představitele veřejnosti, politickou reprezentaci, která musí pochopit, že věc je vážná. Že je potřeba vědcům důvěřovat a že je potřeba udělat opatření, která oni navrhnou. Protože nám ale ekonomie vládne tvrdou rukou, musíme jako třetí věc zařídit, aby to nějak vyšlo ekonomicky a moc to nebolelo, protože kdyby to mělo moc bolet, prostě by to nemohlo být. Dále je třeba najít mezinárodní rovnováhu, protože některé státy říkají: *No, dobře, ale my na tom proděláme mnohem víc než jiní.* Takže situace je velmi složitá, od těch nejjednodušších problémů, třeba když vlastníkově uhelné elektrárny řeknou: *Tak chlapče, odted budeš platit různé daně a postupně to omezíš, to uhlí se nám nelíbí, ono produkuje moc všelijakých škodlivin, až po to, že se situace musí vysvětlit Číňanům, kteří říkají: Jo, tak vy jste si hezky rostli bez nějakých omezení a teď budete o nás říkat, že my jsme ti špatní.* Já jsem se hodně zabýval vývojem ochrany ozónové vrstvy, u níž to začínalo úplně podobně jako u změn klimatu. Někteří vykládali, že to je nesmysl, druzí říkali: *Tak tedy dobře, když bude moc slunečního záření, vezmeme si široké klobouky, slunečníky a deštníky a bude to ok.* A některé státy říkaly: *A co my? Vy jste si to tam zavedli a co my teď?* Tehdy to ale bylo mnohem jednodušší, protože se problém netýkal tak strašně široké oblasti, již se týká změna klimatu. Ta se dotýká skutečně celé civilizace a všech zemí. Ačkoliv tedy otázka určitého dilematu mezi ekonomickým růstem a účinnou ochranou naší planety pořád existuje a pořád není vyřešena, je tady cesta, která spočívá v tom, že je třeba žít v mezích daných planetárními limity. To by mohlo být alespoň nějaké dočasné řešení.

Pokračování příště

/ zaznamenala Svatka Šimková/

Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste, tady i ve všech tvých kostelích na celém světě a chválíme tě, protože svým Svatým Křížem jsi vykoupil svět.

T

Vydává Národní rada Sekulárního františkánského řádu pro vnitřní potřebu řádu.
Adresa sekretariátu: KLÁŠTER KAPUCÍNŮ, Sekretariát NR SFŘ v ČR, Kapucínské náměstí 303/5, 60200 BRNO, e-mail: info@sfr.cz, <http://www.sfr.cz>; číslo účtu: 189969375/0300

Neprodejné.

Přílohy zápisu ze zasedání Národní rady

Příloha č. 1

VÝROČNÍ ZPRÁVA NR SFŘ V ČR ZA ROK 2010

Obsah:

1. Stav NBS SFŘ v ČR
 - a) členská základna
 - b) hospodaření za rok 2010
 - c) volební kapituly a BPV
2. Činnost národní rady
 - a) zasedání NR
 - b) akce pořádané NR či pod její patronací

Zpracoval:

br. Václav Němec OFS
národní ministr SFŘ v ČR

Schváleno NR dne: 7.5.2011

1. Stav NBS SFŘ v ČR

a) členská základna

Národní bratrské společenství SFŘ v ČR k 31.12.2010 tvořilo 51 Místních bratrských společenství SFŘ, ve kterých bylo celkem 850 členů, z toho 20 kandidátů členství.

b) hospodaření za rok 2010

Příjmy:

Členské příspěvky z MBS	107682,- Kč
Přijaté dary a příspěvky	23960,- Kč
Účastníci seminářů	9959,- Kč
Prodané tiskoviny,nášivky	76567,- Kč
Konference o sv.Anežce	2000,- Kč
Příspěvky na pouť Prahou	2482,- Kč
Úroky z účtu	707,- Kč
CELKEM příjmy	223357,- Kč

Výdaje:

Mariánská pouť Prahou 1.5,2010	3920,- Kč
Náklady na tiskoviny (kniha o Dr.Noskovi)	41622,- Kč
Příspěvek Mezinárodní radě SIOFS	22551,- Kč (865 Euro)
Náklady na Zpravodaj NR	5020,- Kč
Cestovné členů NR	21712,- Kč
Náklady na semináře	21350,- Kč
Poštovné, poplatky bance	2059,- Kč
CELKEM výdaje	118234,- Kč

Příjmy byly v roce 2010 o 105123 Kč vyšší než výdaje.

c) volební kapituly a bratrské a pastorační vizitace

Přehled volebních kapitul, bratrských a pastoračních vizitací MBS za rok 2010 uveden v příloze č. 1. (stav k 6.3.2011 – vzhledem k rezignaci sekretářky NR 19.2.2011 uzavřeno pro předání novému sekretáři).

2. Činnost národní rady

a) zasedání NR

16.1.2010 - schváleno:

program Mariánské pouti Prahou 1.5.2010
program jarního formačního semináře 19. – 20.3.2010 Brno
dotisk 700 ks publikace „Naše sestra Anežka“
hrazení noclehů účastníkům formačních seminářů z prostředků NR

17.4.2010 – schváleno:

dokument „Naše přítomnost ve světě“ (rozpracované závěry GK SFŘ Budapešť 2008 k životu sekulárních františkánů ve světě pro potřeby MBS SFŘ v ČR)
rezignace formátora br. Karla Makonje na službu formátora v NR
program národní františkánské pouti na Svatém Hostýnu 17.-18.9.2010

31.7.2010 – schváleno:

novým formátorem NR zvolen br. Jiří Šenkýř, NR tak doplněna na plný počet členů
nový garant pro webové stránky NBS SFŘ v ČR br. Jiří Šenkýř
reedice knihy „Dr. Nosek mladým“ v počtu 600 ks
do konce roku 2010 budou zpracovány výroční zprávy za rok 2007, 2008 a 2009
program podzimního formačního semináře 29.-30.10.2010

20.11.2010– schváleno:

dokument „Františkánská mládež v ČR a její spolupráce se SFŘ“
žádost sestry M. Sch. o uhrazení zbytku jejího dluhu vůči NBS SFŘ v ČR započtením finančních darů, které mu poskytla
delegát na GK SFŘ 22.10. - 29.10.2011 v Brazílii sestra Marie Magdalena Janáčková
20 ks (10 + 10) dotisku knihy „Naše sestra Anežka“ předat autorkám jako autorské výtisky
Výroční zpráva NR SFŘ v ČR za rok 2009
příprava akcí v roce 2011 (XXX. Ročník CMP, Mariánská pouť Prahou 4.6.2011, pouť do Říma a Assisi v listopadu 2011)

b) akce pořádané NR či pod její patronací

CMP Levý Hradec – Velehrad 2010 (XXIX. ročník), zahájena 20.2.2010
jarní formační seminář 19. –20.3.2010 Brno: „Naše přítomnost ve světě“ – JUDr. Václav Němec OFS
pouť ke hrobu Dr. Františka Noska 17.4.2010 Poříčí nad Sázavou
Mariánská pouť Prahou 1.5.2010 (272. ročník)
Národní františkánská pouť na Sv. Hostýn 17. – 18.9.2010
podzimní formační seminář 29. – 30.10.2010 Brno: „Františkánská mládež u nás“ – br. Karel Ženíšek OFS

Společenství	BV	Vizitátor	PV	Vizitátor	VK
Benešov	23.10.2010	F.Novák	23.10.2010	P.Dabrowski	13.10.2009
Blažovice	18.06.2007	L.Kmentová	18.06.2007	P.Dabrowski	03.09.2010
Brandýs nad Orlicí	14.04.2010	M.Strašíková	14.04.2010	P.Dabrowski	20.05.2009
Brno, Husovice	14.11.2004	M.Strašíková	14.11.2004	P.Dabrowski	13.12.2009
Brno, kapucíni	15.11.2010	M.Strašíková	27.06.2009	P.Štivar	09.11.2008
Brno, minorité	07.09.2008	M.Strašíková	27.06.2009	P.Dabrowski	14.03.2009
Čáslav	18.04.2010	F.Novák	18.04.2010	P.Dabrowski	18.01.2009
Čeladná	12.10.2008	V. Němec	12.10.2008	P.Štivar	29.04.2007
Černošice	21.02.2010	K.Ženíšek	21.02.2010	P.Dabrowski	21.02.2010
Červený Kostelec	30.05.2009	M. Janáčková	30.05.2009	P. Dabrowski	20.03.2010
Český Těšín	09.12.2007	V.Němec	09.12.2007	P.Dabrowski	07.11.2010
Frýdek-Místek	13.12.2009	V.Němec	13.12.2009	P.Štivar	13.05.2007
Fulnek	03.11.2003	M.Ševelová	14.10.2000	P.Štivar	10.05.2010
Haviřov	17.04.2007	V.Němec	17.04.2007	P.Štivar	13.12.2010
Hodonín	17.12.2007	M.Ševelová	17.12.2007	P.Dabrowski	10.11.2008
Hradec Králové	29.08.2008	M.Janáčková	29.08.2008	P.Dabrowski	24.04.2009
Jablunkov	06.01.2008	V.Němec	06.01.2008	P.Dabrowski	08.11.2009
Jihlava	09.01.2010	F.Novák	09.01.2010	P.Kopec	18.10.2008
Jilemnice	13.11.2010	F.Novák	13.11.2010	P.Dabrowski	12.09.2006
Jindřichův Hradec	30.11.2004	F.Novák	30.11.2004	P.Dabrowski	24.06.2008
Karviná	18.05.2009	M.Ševelová	18.05.2009	P. Dabrowski	15.08.2010
Kroměříž	13.02.2010	L.Kmentová	13.02.2010	P.Kopec	19.06.2010
Liberec	09.12.2003	F.Novák	09.12.2003	P.Dabrowski	16.10.2007
Milotice	04.12.2008	L.Kmentová	04.12.2008	P.Dabrowski	11.06.2009
Moravská Třebová I	09.04.2005	M. Janáčková	19.05.2001		23.05.2009
Moravská Třebová II	10.11.2007	M.Janáčková	13.04.2004	P.Dabrowski	23.05.2009
Nivnice	17.02.2011	L.Kmentová	17.02.2011	P.Dabrowski	21.01.2010
Olomouc	14.07.2007	M.Ševelová	14.07.2007	P.Štivar	18.04.2009
Olomouc rodiny	12.03.2006	M.Ševelová	12.10.2006	P.Štivar	21.03.2010
Opava	10.01.2009	V.Němec	10.01.2009	P.Kopec	13.11.2010
Ostrava	06.02.2010	V.Němec	06.02.2010	P. Štivar	06.12.2008
Plzeň	17.01.2008	K.Makonj	17.01.2008	P.Dabrowski	21.06.2007
Podolí u Brna	08.10.2005	M.Strašíková	08.10.2010	P.Štivar	06.11.2009
Popovice (ruší se)	18.06.2007	L.Kmentová	18.06.2007	P.Dabrowski	18.06.2007
Praha - Krč	07.03.2006	K.Makonj	22.05.2002	P.Dabrowski	03.04.2007
Praha PMA	27.11.2006	K.Makonj	01.01.2002	P.Štivar	22.10.2007
Praha PMS	13.09.2009	K.Ženíšek	13.09.2009	P.Dabrowski	07.10.2007
Praha PMS rodiny	24.05.2009	K.Ženíšek	24.05.2009	P. Dabrowski	15.04.2007
Praha Spořilov	21.10.2006	K.Makonj		P.Dabrowski	05.03.2010
Praha Sv. Josef	16.02.2009	K.Makonj	16.02.2009	P.Štivar	16.02.2009
Přerov	06.11.2010	V.Němec	06.11.2010	P. Dabrowski	25.04.2009
Příbram	07.01.2008	K.Ženíšek	07.01.2008	P.Dabrowski	07.01.2008
Slatiňany	03.04.2009	M.Janáčková	03.04.2009	P.Dabrowski	11.04.2008
Stará Boleslav	29.11.2008	K.Makonj	29.11.2008	P. Dabrowski	28.02.2009
Staré Město	08.05.2009	L. Kmentová	08.05.2009	P. Dabrowski	15.02.2006
Svatava	09.05.2010	K.Ženíšek	09.05.2010	P.Dabrowski	19.04.2009
Šternberk	08.09.2007	M.Janáčková	08.09.2007	P.Štivar	22.03.2009
Šumperk	14.02.2009	M. Janáčková	14.02.2009	P. Kopec	22.05.2010
Třebíč	16.05.2009	K.Ženíšek	16.05.2009	P. Štivar	16.05.2009
Uherské Hradiště	09.05.2009	L. Kmentová	09.05.2009	P. Dabrowski	12.09.2009
Zlín	04.11.2009	L.Kmentová	04.11.2009	P.Dabrowski	04.02.2009

Zpráva o hospodaření NR za období od 1.1.2011 do 7.5.2011**Příjmy 1.1.-7.5.2011:**

Přijaté členské příspěvky	64.770 Kč
Prodej tiskovin a knih	8.660 Kč
Ostatní dary přijaté	2.000 Kč
Dar Konference o sv. Anežce	2.200 Kč
Pouť do Říma 11/2011	4.000 Kč
Připsané úroky na účtě	44 Kč
Celkem příjmy	81.674 Kč

Výdaje 1.1.-7.5.2011:

Letenka do Brazílie	25.648 Kč
Náklady na vedení účtu	347 Kč
Poštovné za publikace	213 Kč
Poštovné + vánoční přání	850 Kč
Cestovné pro členy NR	8.991 Kč
<u>Náklady na tisk a distribuci Zpravodaje</u>	<u>1 564 Kč</u>
Celkem výdaje	37 613 Kč

Příjmy byly vyšší než výdaje o 44.061 Kč

Patronáty členů NR nad MBS:

1. Václav Petr Němec - 8

MBS Čeladná, Č. Těšín, Frýdek Místek, Havířov, Jablunkov, Opava, Ostrava, Přerov

2. Karel Ženíšek - 7

MBS Černošice, Praha PMS, Praha PMS rodiny, Příbram, Svatava, Fulnek, Stará Boleslav

3. Zdeňka Nečadová - 3

MBS Olomouc, Olomouc rodiny, Třebíč

4. Jiří Šenkýř - 8

MBS Plzeň, Praha Krč, Praha PMA, Praha Spořilov, Praha Sv. Josef, Hodonín, Karviná

5. Markéta Strašíková - 5

MBS Brandýs nad Orlicí, Brno Husovice, Brno kapucíni, Brno minorité, Podolí u Brna

6. Marie Magdalena Janáčková - 7

MBS Červený Kostelec, Hradec Králové, Moravská Třebová I a II, Slatiňany, Šumperk, Šternberk

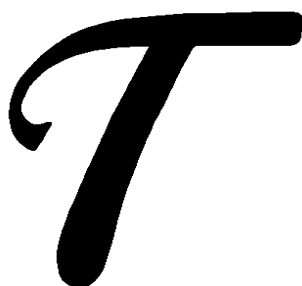
7. Lubomíra Kmentová - 8

MBS Blažovice, Milotice, Nivnice, Popovice, Staré Město, Uherské Hradiště, Zlín, Kroměříž,

8. František Novák - 6

MBS Benešov, Jihlava, Jilemnice, Jindřichův Hradec, Liberec, Čáslav

Národní rada Sekulárního františkánského řádu ČR

vás srdečně zve na tradiční **MARIÁNSKOU POUŤ PRAHOU**

273. ročník

v sobotu 4. června 2011 v 10 hodin

Program:

Mše svatá v kostele Panny Marie Andělské na Hradčanech u kapucínů (Loretánské náměstí).

Po mši svaté zahájení poutě v Loretě.

Následuje tradiční pěší pouť s návštěvou kostelů a modlitbou růžence.

Zakončení: Te Deum v kostele Panny Marie Sněžné

Františkánská tradice

Když císař Ferdinand III. dal v roce 1652 postavit na Staroměstském náměstí v Praze sloup se sochou Panny Marie na poděkování za vítězství Pražanů nad Švédy v r. 1648, začaly se konat poutě vedené terciáři (kajícínky). Poutě vycházely od kapucínů na Hradčanech z kostela Panny Marie Andělské.

V roce 1993 obnovený Sekulární řád navázal na tuto tradici a 4. září při příležitosti převezení mariánské sochy „Our Lady in Exil“ z USA do baziliky Nanebevzetí Panny Marie v Praze na Strahově obnovil i tradici poutí Prahou. V roce 2009 jsme se vrátili k tradici úplně, tj. k zahájení poutě u Panny Marie Andělské. V letošním roce tedy se na obnovené pouti setkáme již po devatenácté.